

panorama

inforegio

33

Kevad 2010

Regionaalpoliitika hindamine

Tulemused ja tähelepanekud

JUHTKIRI

Dirk Ahner

3

ÜLEVAADE

2000.–2006. aasta 1. ja 2. eesmärgi järelhindamine: Mida me oleme saavutanud

4–7

INTERVJUUD

Terry Ward – Elżbieta Bieńkowska – Albino Caporale – John Bachtler

8–11

LAIALT LEVINUD

2000.–2006. aasta 1. ja 2. eesmärgi järelhindamine – esimesed tulemused

12–13

EUROOPAS

Uus metroosüsteem Ateenas

CzechInvest – targa investeeingu algus

Lahti teadus- ja ettevõtluspark – Soome keskkonnasäästliku tehnoloogia klaster

Naiste vajaduste sobitamine kohaliku majanduse vajadustega Salzburgis

14–17

TÄPSEM ÜLEVAADE

Hindamine – milliseid meetodeid kasutada?

18–19

ÜHTSED ALUSED

Hindamine tugevdab ühtekuuluvuspoliitikat

20–22

PIIRKONDLIKUD TEEMAD

Mõned küsimused ELi uuele regionaalpoliitika volinikule Johannes Hahnile

23

VÕRGUNDUS

LÄHEMALT MEIE PROJEKTIDEST

Longlife - Konkurentsivõimelised tervishoiuteenused

24–25

26–27

28

KALENDRIKUUPÄEVAD – TEHKE OMA HÄÄL KUULDAVAKS

Fotod (leheküljed):

Esikaas:

Leheküljed 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12–13, 14, 16, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26 © CE

Lehekülj 8: © Terry Ward

Lehekülj 9: © Ministry of Regional Development

Lehekülj 10: © Albino Caporale

Lehekülj 11: © The University of Strathclyde

Lehekülj 15: © Sochor Jiří

Lehekülj 16: © Lahti Region Image Bank

Lehekülj 17: © Rupert Pagitsch

Lehekülj 27: © Minna Mäkinieni

Käesolev ajakiri on trükitud inglise, prantsuse ja saksa keeles taaskasutatud paberile.

See on juurdepääsetav 21 keeles veebiaadressil:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panora_et.htm

Käesolevas väljaandes avaldatud vaated kuuluvad autorile ega peegelda tingimata Euroopa Komisjoni vaateid.

Poliitika hindamine on ühtekuuluvuspoliitika jaoks suureneva tähtsusega teema. Seepärast otsustasime valida selle käesoleva Panorama põhiteemaks. Tuginedes 2000.–2006. aasta programmiperioodi järelhindamisele, soovime me arutleda mõnede oluliste küsimuste üle nagu: kes peab seda tegema? Kuidas? Millal? Kuidas aitavad tulemused muutustele kaasa? Kas on on pinda rangemate ja analüütilisemate lähenemisviiside kasutamisele?

Ajavahemikul 2000–2006 toimusid ELi struktuuris 10 uue riigi ühinemisega põhjanevad muutused. Sellest tulenenud ebaühtlus rõhutas ühtekuuluvuspoliitika tähtsust ja pakkus kõnealuse perioodi järelhindamisega seoses palju mõtlemisainet. Statistika näitas, et tugev majanduskasv uutes ELi riikides vähendas kõikjal ELis erinevusi SKPs inimese kohta. Kui palju sellest majanduskasvust oli tingitud ühtekuuluvuspoliitikast? Järgmistel lehekülgedel arutletakse nii nende kui ka teiste küsimuste üle.

Korraldusametuste ja projektijuhtidega rääkimine näitas, et ühtekuuluvuspoliitika elluviimiseks kasutatud meetodid imbuvad siseriikliku poliitika juhtimisviisidesse – järelevalve, hindamine ja mitmeaastane kavandamisperiood kujutavad endast tavalisi, mida saab kasutada ka mujal. Ühtekuuluvuspoliitika toob uusi seadusandluse viise ja kohaldamismeetodeid piirkondade, linnade ja külade ametiasutustesse kõikjal Euroopas.

Olgugi, et InfoRegio veebisaidil on olemas suur hulk andmeid aruannete, viidete, andmebaaside ja juhtumiuuringute näol, millele tuleb järgmise 18 kuu jooksul lisa, soovib regionaalpoliitika peadirektoraat kuulda poliitikakujundajate, akadeemikute ja teiste isikute käest, kes on mis tahes moel ühtekuuluvuspoliitikas kaasategevad, nende tööendeid kõnealuse poliitika tulemuslikkuse kohta.

Käesolevas numbris intervjuueeritavad isikud sobivad hästi sel teemal kaasa rääkima – kaks akadeemikut, korraldusametust ja Poola regionaalarengu minister esitavad oma arvamusi ajavahemiku 2000–2006 positiivsete ja negatiivsete aspektide kohta.

Lisaks tervitab Panorama uut regionaalpoliitika volinikku Johannes Hahni ja küsib tema käest, millised on tema prioriteedid ja lootused uue volinikuna.

Dirk Ahner

*Peadirektor, Euroopa Komisjon
Regionaalpoliitika peadirektoraat*

” Ühtekuuluvuspoliitika toob uusi seadusandluse viise ja kohaldamismeetodeid piirkondade, linnade ja külade ametiasutustesse kõikjal Euroopas. ”

2000.–2006. AASTA 1. JA 2. EESMÄRGI JÄRELHINDAMINE: MIDA ME OLEME SAAVUTANUD?

Aastatel 2000–2006 ei kulutatud ühtekuuluvuspoliitika elluviimisele mitte niisama üks kolmandik ELi eelavest, vaid tegu oli poliitikaga, mis võitles ajaloo väljakutsetega ja aitas muuta ajalugu. ELi laienemine 2004. aastal kümne uue liikmesriigi võrra süvendas sotsiaalset ja majanduslikku ebavõrdsust ennenägematul viisil. Ühtekuuluvuspoliitika pidi sellele väljakutsele reageerima, unustamata seejuures vanu EL 15 liikmesriike.

Selle perioodi järelhindamise ülesanne oli analüüsida, mida kõikides regioonides saavutati ja määrata kindlaks erinevad võimalused, millega muuta selle poliitika toimetulek oma väljakutsetega veelgi edukamaks. Kõnealune hindamine ei saanud hõlmata kõiki ajavahemiku 2000–2006 ühtekuuluvuspoliitika detaile, käsitledes rohkem kui 230 1. ja 2. eesmärgi programmi. Kuid selle 14 osa hõlmasid siiski poliitika panust ELi vaesemate piirkondade tegelikku arengusse (1. eesmärk), ümberkorraldusprotsessi (2. eesmärgi raames) ja Lissaboni eesmärkide saavutamisse. Muud praegu käimas olevad hindamised käsitlevad Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Sotsiaalfondi ning ühenduse algatuste URBAN ja INTERREG mõju.

Vaesemad piirkonnad jõuavad järele

Statistika näitab, et erinevused SKPs inimese kohta vähenevad nii liikmesriikide kui ka piirkondade võrdluses. Mõjuvaim tegur selle taga oli kiirenenud majanduskasv EL 10 liikmesriikides. Hindamise võtmeküsimus oli leida, kui suurel määral aitas sellele kaasa ühtekuuluvuspoliitika. Esimesed ülevaated sellest saadi kahe makromajandusliku mudeli põhjal. Mõlemad mudelid näitavad, et eesmärgi 1 piirkondade programmid on suurendanud majanduse pikaajalist tootmispotentsiaali ja SKPd inimese kohta. Mudelitest võis järeldada, et mitte ainult toetust saanud piirkondades, vaid kogu ELis oli olukord parem ühtekuuluvuspoliitikaga, kui ilma selleta.

Temaatilised uuringud analüüsisid poliitika tulemuslikkust põhivaldkondades. Need toetavad mudelitega tehtud tööd ja näitavad, et SKP inimese kohta ei ole ainus näitaja, mida arvestada. Uuringud esitasid tõendeid, et liikmesriikide, piirkondade ja komisjoni vahel on toimunud tõeline mõttevahetus.

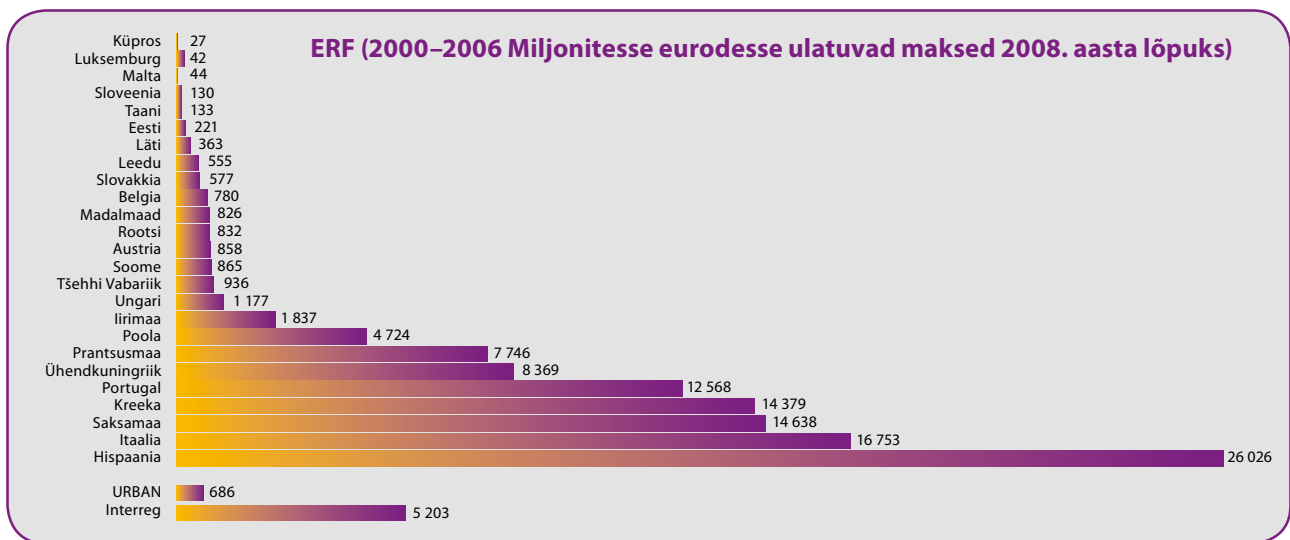
Parem transpordisüsteem kodanikele ja tõhus ühtne turg

2043 km (24 %) ELis selle peioodi vältel ehitatud 8500 km-st kiirteedest oli ERFi kaasrahastatud investeeringute otsene tulemus. Enamus nendest ehitati Kreeka, Hispaania ja Portugali vaesematesse piirkondadesse. ERF kaasrahastas 294 km ulatuses kiirraudtee liine, mis moodustas ligi neljandiku Hispaanias ja Itaalias valmis ehitatud kiirraudteedest. Lisaks aitas ERF kaasa 31 lennujaama ja 45 meresadama ajakohastamisele, millest enamus asus samuti ühenduse mahajäänud piirkondades. Ühtekuuluvusfondi poolt toetatud projektide püsihindamine annab järgmisel aastal lisateavet ja võimaldab saada sellest parem ülevaade.

ERF aitas rohkem kaasa investeerimisele teedesse kui raudteedesse, ja peamiselt EL 10 riikides, kus vajadus teedevõrgu parandamise järele oli kõige kiireloomulisem. Hindamine kinnitab, et EL 10 peab jätkama oma transpordivõrkude ajakohastamist. Kuid uuring tahab teada, kas ELi-poolse teede rahastamise raames EL 15 riikides tuleks olla projektide tähtsuse järjekorra määratlemisel rangem ja seab küsimuse alla kohalike teede ja kohaliku teehoolduse toetamise. Tulevikus on vaja investeerida rohkem erinevate transpordiliikide ühenduskohtade ja linnade ühis-transporti parandamisse, et liikuda vähem süsihappegaasiheiteid tekitava majanduse poole.

“Mudelitest võis järeldada, et mitte ainult toetust saanud piirkondades, vaid kogu ELis oli olukord parem ühtekuuluvuspoliitikaga, kui ilma selleta.”

Keskfond: ELi nõuetega vastavusse viimine ja kasvupotentsiaali kasutamine

Keskonnaprojektide toetamine vaesemates piirkondades aitas liikmesriike suuresti vee- ja heitvee direktiivide täitmisel, kaerahastades juurdepääsu võimaldamist puhtale joogiveele ja rooiveepuhastusele ning seda ennekõike maapiirkondades. Ligi 14 miljonit inimest said ühenduse peamise veeallikaga ja umbes 20 miljonit inimest ühendati rooivee käitluse võrguga.

Hindamise põhjal leiti, et keskkonnainfrastruktuuri arendamine (vee- ja rooivee projektid, tahkeid jäätmeid käsitlevad projektid) toimus tihti vaid keskkonnakaalutlustel. Järelikult võib öelda, et ühtekuuluvuspoliitikal oli *de facto* iseseisev eesmärk – keskkonna parandamine. Ühtekuuluvuspoliitika keskmis ei olnud mitte ainult SKP kasv ja piirkondade abistamine nende majandusliku potentsiaali realiseerimiseks. See aitas samuti tagada selle, et majanduskasvust saaks kasu igaüks, vaatamata oma elukohale. See toetas aktiivselt protsessi, mille eesmärgiks oli tagada, et majanduskasvuga kaasneks elatustaseme paranemine ja suurem elukvaliteet ning et areng oleks piirkondlikult tasakaalustatud ning arvestaks piirkondade loodus- ja materiaalsete varadega.

Tulevikku suunatud küsimus keskendub sellele, kuidas piirkonnad saaksid kasutada ära kliimamuutuste ja keskkonna kaitsmisega kaasnevaid väljakutseid, et tõsta oma ettevõtete konkurentsivõimet ülemaailmsel turgudel.

Ettevõtted: tökohad ja innovatsioon

Ettevõtete toetamisel oli ERFi põhiliseks sihtrühmaks väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad, kes said perioodil 2000–2006 83 % nimetatud toetusest. See peegeldab siseriikliku poliitika prioriteete – ettevõtluspoliitika keskendub peaaegu kõigis liikmesriikides väikeettevõtjatele. Ettevõtlus ja uute ettevõtete loomine on peamised prioriteedid. Kolmkümmend programmi, mis kulutasid ettevõtete toetamisele enim (hõlmates ligi 60 % selles valdkonnas tehtud kulutustest), löid vähemalt 638 000 töökohta.

Otsesed vahendid (nt rahaline toetus, enamasti abirahade, aga ka laenude ja kapitaliosaluse näol) on siiani ERFi-poolse ettevõtete ja innovatsiooni toetamise alustalaks, moodustades ligi 69 % kõnealuse perioodi jooksul tehtud kulutustest. Hindamine tegi kindlaks arengusuuna kitsalt restruktureerimise ja mitmekesisistamise strateegialt laiemate strateegiate poole, mis asetavad suuremat rõhku innovatsioonile ja laiemale hulgale vahenditele. Kaudsete vahendite kasutamine (nt mitterahaline toetus, nagu äriteenused, halduskoormuse vähendamine, klasterite, võrgustike ja teadmiste vahetamine) kasvas perioodi jooksul märkimisväärselt. Vahendite mitmekesisus oli kõige silmnähtavam väikeettevõtjate toetamisel. Seejuures toimus suurettevõtjate toetamine peaaegu eranditult tagastamatute toetuste kaudu.

Osa hindamisest moodustas Ida-Saksamaal toetatud ettevõtete võrdlemine mittetoetatud ettevõtetega. Uuring tõestas, et toetatud ettevõtetel olid paremad tulemused investeerimise, teadus- ja arendustegevuse ning patentitaotluste seisukohast.

Kreekas ringliikumise lihtsustamine

Aegunud majandusstruktuure saab muuta, kuid selleks on vaja aega ja poliitilist tahet

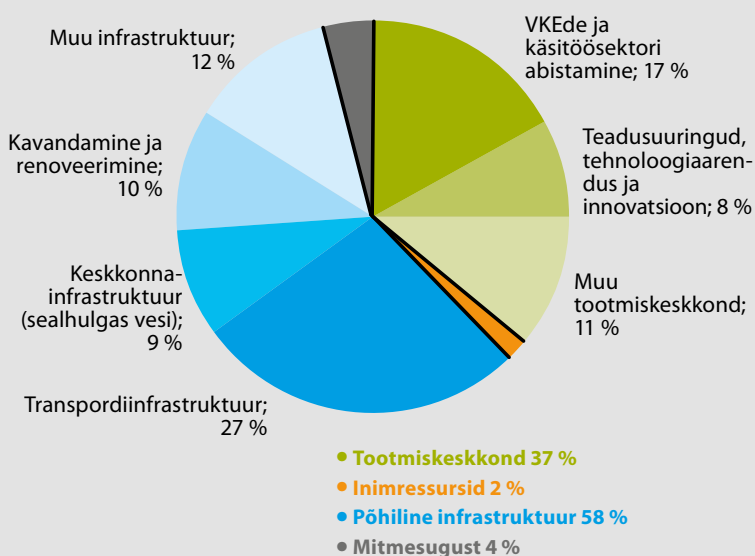
Struktuurimuutust läbi tegevate valitud piirkondade (eesmärgi 2 piirkondade) hindamise käigus leiti, et regionaalarengu programmid saavad panustada edukalt piirkonna sotsiaalse ja majandusliku struktuuri muutmisesse, vabastades need sõltuvusest vanadest tööstustest. Kuid selline protsess nõuab aega, tihti aastakümneid, ja poliitilist tahet. Hindamine näitas, et ERF on võimeline seda protsessi tugevdama ja kiirendama. Juhtumiuuringust selgub, et keskendumine innovatsioonile ja teadusuuringutele on viis, kuidas edasi minna isegi siis, kui selle strateegiaga võivad kaasneda ohud. Eesmärgi 2 piirkondade sidusrühmad toonitasid, et ELi ühtekuuluvuspoliitika, mis nõuab oma mitmeaastase kestuse ning ühisele kavandamisele põhineva lähenemisviisi tõttu analüüsimist ja selgeid arengesmäärke, saab olla osaks pikaajalisest piirkondade restruktureerimise protsessist.

Kohandatav ja paindlik poliitika

1999. aastal, mil loodi ühtekuuluvuspoliitika programmid aastateks 2000–2006, ei olnud kliimamuutused, ühiskonna vananemine ja üleilmastumine poliitilises arutelus veel tähtsal kohal. Järelhindamine näitab juhtumiuuringute ja heade tavade näidete kaudu, et mõned piirkonnad, kuid mitte kõik, kasutasid oma programme nendele uutele väljakutsetele reageerimiseks. Need piirkonnad tegutsesid Brüsseli juhiseid ootama jäämata ja ühtekuuluvuspoliitika programmid olid piisavalt paindlikud, et neid algatusi hõlmata. Nende kogemust saab kasutada selleks, et kujundada seda poliitikat tuleviku jaoks paremini.

“ Senine kogemus näitab, et horisontaalsete prioriteetide levitamine konteksti arvesse võtmata ei ole parim viis. ”

Sekkumise valdkonnad (ERFi andmed aastatest 2000–2006 Programmi täiendused)

Ühtekuuluvuspoliitika aitab võidelda kliimamuutuste vastu

Juhtimistava – tõeline lisaväärtus

Ühtekuuluvuspoliitika programmide korrektne ja tõhus rakendamine on suureks väljakutseks kõigi asjaomaste haldusorganite jaoks, nii vanades kui ka uutes liikmesriikides. Aastatel 2004–2005 võis kuulda mitmeid skeptilisi arvamusi, mille kohaselt ei pidanud uued liikmesriigid olema võimelised nii vähese ajaga tõhusat juhtimiskorda sisse seadma. Kuid hindamine tõestas, et neil ei olnud õigus. See näitas, et liikmesriikides toimus kiire õppimisotsess ning riigid suutsid kõrge motivatsiooni abil ületada uue poliitika rakendamise algusaastate raskused. Veelgi rabavam on märkide ilmumine sellest, et mõned põhijooned – mitmeaastased programmid, asjaomaste sidusrühmade laialdane kaasamine, järelevalve ja hindamine – võeti siseriiklikku poliitikasse üle, tuues kaasa palju tõhusama otsustamisprotsessi. Huvitav külg on see, et ühtekuuluvuspoliitika on oma kümnete tuhandete projektidega rakendanud mitmeid ELi õigusaktide aspekte – näiteks riigihankeid käsitlevaid eeskirju. Ühtekuuluvuspoliitika kaudu said külade, linnade ja piirkondade haldusasutused paremini uutest õigusaktidest ja tavadest teadlikuks.

Teadmistepõhine ühiskond on üks ühtekuuluvuspoliitika peamistest prioriteetidest

Horisontaalsete prioriteetide seadmine – edasine suund?

Kahtlemata on keskkond, töökohtade loomine, kliimamuutused, tähelepanu pööramine väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, teadmispõhine ühiskond ja võrdsed võimalused ühtekuuluvuspoliitika tegevuskavas tähtsal kohal. Kuid probleemide ulatus ja olemus on piirkonniti erinev. Poliitikal peavad olema tõhusad vahendid, et erinevates olukordades kavatsustest tegudeni jõuda.

Mitmed järelhindamise uuringud vaatlesid horisontaalsete prioriteetide tõhusust eesmärkide saavutamisel. Kaksteist juhtumiuuringut käsitlesid võrdseid võimalusi ja leidsid mõnevõrra pettumust valmistavalt, et kui vajadus tagada meeste ja naiste võrdõiguslikkus oli välja toodud enamus programm dokumendis, viisid sellele vaatamata seda ERFi toetatud projektide väljatöötamisel ja rakendamisel ellu vaid vähesed programmid. Võrdseid võimalusi nähti pigem küsimusena, millega tegeleb Euroopa Sotsiaalfond. Kõrgetasemelistes programmides oli võrdsete võimaluste edendamine strateegiasse integreeritud ja seda juhiti poliitikute poolt.

See tekitab tuleviku jaoks küsimuse – kas parem oleks olla valivam ja sihipärasem piirkondadel oma arengueesmärkide saavutamisel parimate vahendite üle otsustada lastes? Senine kogemus näitab, et horisontaalsete prioriteetide levitamine konteksti arvesse võtmata ei ole parim viis.

Üleskutse edasiste uuringute läbiviimiseks ja avaliku arutelu pidamiseks

Kõik dokumendid, mis on koostatud kolme aasta jooksul pärast järelhindamist – pädevuse kinnitused, vahearuanded, andmebaasid, juhtumiuuringud, näited headest tavadest, lõpparuanded ja kokkuvõtted – on avaldatud InfoRegio veebisaidil. Järgmise 18 kuu jooksul avaldatakse veelgi aruandeid ja andmeid ühtekuuluvuspoliitika mõju kohta, et luua ühtekuuluvuspoliitika tulemuslikkust käsitlev täiendav teadmistebaas. Regionaalpoliitika peadirektoraat kutsub poliitikakujundajaid, akadeemilist kogukonda ja laiemat üldsust üles arutlema ja viima läbi täiendavaid uuringuid.

LISATEABE SAAMISEKS VAADAKE INFOREGIO VEEBISAILID OLEVAID HINDAMISI:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/rado2_en.htm

TERRY WARD

Applica sprl-i teadusuuringute juht Terry Ward

Viimased kaks aastat on Ward koordineerinud ajavahemiku 2000–2006 ERFi järelhindamisi.

Millised on teie arvates olnud ühtekuuluvuspoliitika saavutused 2000.–2006. aasta programmiperioodi jooksul?

Statistika näitab, et toetust saanud piirkondade majandus kasvas selle perioodi jooksul kiiremini kui teistes piirkondades. See kehtis eelkõige eesmärgi 1 piirkondade puhul pea kõikides liikmesriikides. Veidi väiksemal määral kehtis see ka eesmärgi 2 raames toetatud piirkondade puhul, mis üldjoontes saavutasid seda paremaid tulemusi, mida rohkem toetust nad said. Kõikjal ELis järgitud poliitika oli üldkokkuvõttes võrdväärselt suunatud nende elementidele, mida majandusteooria ja rahvusvahelised organisatsioonid nagu OECD peavad selle poliitika eesmärgiks – ennekõike infrastruktuuri täiustamine ja ettevõtete tugevdamine. Samuti võis näha märke sellest, et ühtekuuluvuspoliitika tegi suure töö ära tähelepanu pööramisel olulistele regionaalarengu probleemidele ja inimeste julgustamisel osalema kohapeal nende probleemide lahendamisel. Raskus seisneb otsese ühenduse loomises poliitika meetmete ja piirkondliku tulemuslikkuse vahel ning see ei ole üllatav, arvestades kõike muud, mis aset leidis. Kuid me saame osutada käegakatsutavatele tulemustele, mille on andnud rakendatava poliitikaga kooskõlas olevad konkreetsete meetmed. Otsese ühenduse loomine Kesk- ja Ida-Euroopa riikidega on veelgi keerulisem, kuna need riigid said suuremat toetust vaid alates 2004. aasta keskpaigast, kuid selge on see, et vahendeid kasutati konstruktiivselt ning see aitas luua kindla aluse käesoleva perioodi regionaalarengu poliitikale.

“ Statistika näitab, et toetust saanud piirkondade majandus kasvas selle perioodi jooksul kiiremini, kui teistes piirkondades. ”

Kui te saaksite selle poliitika juures midagi muuta, siis mis see oleks?

Kohustada valitsusi ütlema kõikjal ELis väga konkreetset välja, mida saadud vahenditega loodetakse saavutada ja kuidas need aitavad kaasa piirkonna arengule või territoriaalsele tasakaalule, ning kohustada neid määrama ära olulised kvantitatiivsed näitajad ja sihid, et võimaldada meetmete paremat järelevalvet – see ei võimalda mitte ainult poliitikat paremini hinnata, vaid soodustab ka vahendite tõhusamat kasutamist. See peab arvatavasti käima käsikäes rahastamise lisatingimuste sätestamisega ja riikidevahelise avaliku arutelu soodustamisega seoses poliitika kindlate eesmärkide ja tulemustega.

Kas selleks, et olla veelgi tõhusam, peaks poliitika keskenduma rohkem kindlatele poliitikavaldkondadele?

Jah ja ei. On selge, et rahastamine peab olema piisavalt lai, et midagi muuta, kuid see ei tohiks jällegi hargneda üle erinevate poliitika valdkondade liiga laiaks. Kuid kuna piirkonnad erinevad nii probleemide poolest, millega nad silmitsi peavad seisma, kui ka oma konkreetsete vajaduste poolest, mida on raske keskselt määratleda, siis lubatakse neil valida kindel arv valdkondi, millele vahendeid koondada. See peaks samuti muutma ühtekuuluvuspoliitika hindamise ja järelevalve lihtsamaks.

Väikeettevõtjate toetamine

ELŻBIETA BIEŃKOWSKA

Poola regionaalarengu minister Elżbieta Bieńkowska

1999. aasta jaanuarist kuni 2007. aasta novembrini töötas Bieńkowska Voivodship Marshalli Sileesia kontoris. Regionaalarengu osakonna juhatajana vastutas ta nii ELi ühinemiseelsete programmide kui ka struktuurifondide rahastatud regionaalarengu vahendite kavandamise ja rakendamise eest 2004.–2006. aasta riikliku arengukava ja 2007.–2013. aasta riikliku ühtekuuluvusstrateegia raames.

Millised on teie arvates olnud ühtekuuluvuspoliitika saavutused 2000.–2006. aasta programmiperioodi jooksul?

Esiteks tõi ühtekuuluvuspoliitika rakendamine kaasa makromajanduse näitajate paranemise. Tegelikult on sellel otsene mõju Poola majanduslikule, sotsiaalsele ja territoriaalsele lähenemisele rohkem arenenud ELi riikidele.

Euroopa Liidu rahastamine on aidanud parandada järk-järgult infrastruktuuri kvaliteeti. Lisaks sellele on tänu ühtekuuluvuspoliitikale oluliselt paranenud valitsemise ja halduse tase.

Mõju sotsiaalsele ühtekuuluvusele võib märgata ennekõike tööpuuduse määras ja loodud töökohtade arvus. Hinnangute kohaselt on aastatel 2004–2007 20 % uutest töökohtadest loodud tänu ELi vahenditele. Iga kolmas avalike projektide kaudu Poolasse investeeritud zlott on saanud tõeke Euroopa Liidu rahadest.

Ühtekuuluvuspoliitika on jõukuse perioodil olnud oluline kiirendi. Sellele vaatamata kujunes sellest tugev kaitse majanduslanguse katastroofiliste tagajärgede vastu. Era- ja avaliku sektori ettevõtted pöördusid piiratud krediidiga silmitsi seistes Euroopa Liidu fondide poole. Minu arvates oli ühtekuuluvuspoliitika kui õli, mis võimaldas hoida majanduse mootor töös.

Kui te saaksite selle poliitika juures midagi muuta, siis mis see oleks?

Arvestades seda, et ühtekuuluvuspoliitika on tõestanud oma tähtsust Poola jätkusuutliku arengu tagamises, tuleks minu meelest pöörata rohkem tähelepanu piirkondade tugevatele külgedele, et muuta piirkonnad veelgi konkurentsivõimelisemaks.

Millised on Poola jaoks kõige suuremad väljakutsed seoses ühtekuuluvuspoliitikaga?

Minu arvates on selleks kahtlemata Euroopa Liidu vahendite tõhus kasutamine eesmärgiga suurendada piirkondade konkurentsivõimet ja vähendada nendevahelisi majanduslikke ja sotsiaalseid erinevusi. Arvestades tulemusi, mida Poola on senini saavutanud, olen ma kindel, et see meil ka õnnestub.

” Aastatel 2004–2007 loodi 20 % uutest töökohtadest tänu ELi vahenditele. ”

Ühendusteede parandamine Poolas

ALBINO CAPORALE

Toscana piirkonna majandusarengu peadirektor Albino Caporale

2005. aastal juhtis Albino Caporale eesmärgi 2 ühtse programm dokumendi korraldusametust ja aastatel 2000–2006 juhtis ta ERFi Toscana piirkonna piirkondliku konkurentsi ning tööhõive rakenduskava ja teeb seda ka praegu. 2007. aastal nimetati ta tööstuspoliitika, innovatsiooni ja teadusuuringute ning käsitööstuse asepeadirektoriks.

Millised on teie arvates olnud ühtekuuluvuspoliitika saavutused 2000.–2006. aasta programmi-perioodi jooksul?

Juhtimise seisukohalt tuleks ära märkida katse otsustusprotsessi lihtsustada, andes piirkondadele programmide juhtimisega seoses rohkem iseseisvust. See tähendas vajadust eraldada ülesanded ja teostada tegevuste üle järelevalvet. Programmi juhtimise meetodite puhul järgiti sama suunda, olgugi et see ei toonud tõhususe parandamise seisukohalt alati märkimisväärseid tulemusi.

Tugevdati järgmisi valdkondi: programmide hindamise ülesandeid seoses vastutustundega sidusühmade suhtes, poliitilis-institutsioonilist partnerlust, kohalike institutsioonide osatähtsust ja piirkondliku arengu poliitika keskset rolli.

2000.–2006. aasta planeerimisperiod kinnitas Euroopa piirkondliku ühtekuuluvuspoliitika väärtust ja otstarvet ning seda, et kõnealune poliitika kujutab endast mõjukat hooba vaatamata selle hinnangule, mis ei ole nii kõrge, kui selle rahaline väärtus.

Kui te saaksite selle poliitika juures midagi muuta, siis mis see oleks?

Nii 2007.–2013. aasta eelarve väljavaadete üle toimunud mõttevahetus kui ka 2013. aasta järgse perioodiga seoses mõtteainet andvad esimesed dokumendid ja tegevused toetuvad kõik ühtekuuluvuspoliitika keskmes oleva vastuolu tunnistamisele – ühtekuuluvuspoliitika baseerub rohkem kui ükski teine poliitika territoriaalsuse ja täiendavuse põhimõttel ning on seega lähemal kodanikele ja ettevõtetele – see on vaid ELi käegakatsutavam pool, kuid liikmesriigid suhtuvad sellesse siiski loiult.

Ühtekuuluvuspoliitikal on oht kujutada endast inimeste silmis vaid erakordset sekkumisvahendit nende piirkondade jaoks, mis on arengus kõige rohkem maha jäänud.

Struktuurifondide eelmiste planeerimistsükli kogemus on tugevdanud piirkonna mõiste olulisust, suutmata seejuures siiski täielikult kujutada endast reaalselt ühtsema Euroopani viinud poliitika lisaväärtust.

Kas te usute, et komisjoni liikme Danuta Hübneri taotletud Barca aruanne sisaldab endas lahendusi Euroopa ühtekuuluvuspoliitika võimalikuks reformimiseks?

Barca aruanne toob esile kõik praeguse ühtekuuluvuspoliitika kriitilised aspektid, esitades otsustavalt teoreetilisi ja poliitilisi argumente poliitika jätkamiseks tingimusel, et sellesse tehakse mõned muudatused.

Ma arvan, et Barca muudatusettepanekud on mõistlikud ja teostatavad. Samuti on need radikaalsed ning pälvivad vältimatult vaimset vastuseisu, nagu enamuse reforme.

Aruande üheks tugevamaks küljeks võib pidada reformitud ühtekuuluvuspoliitika kasulikkuse demonstreerimist nii liikmesriikide kui ka territooriumide jaoks (piirkondlikud omavalitsused ja kohalikud organid).

” 2000.–2006. aasta planeerimisperiod kinnitas Euroopa piirkondliku ühtekuuluvuspoliitika väärtust ja otstarvet. ”

Läänemere rannikuala kaitsmine

JOHN BACHTLER

Glasgow's Strathclyde'i Ülikoolis asuva Euroopa Poliitikauuringute Keskuse direktor ja Euroopa poliitikauuringute professor John Bachtler

John Bachtler on avaldanud raamatuid, peatükke, artikleid ning teadustöid regionaalarengu ja regionaalpoliitika ning samuti teenindussektori poliitika teemal.

Millised on teie arvates olnud ühtekuuluvuspoliitika saavutused 2000.–2006. aasta programmiperioodi jooksul?

Aastatel 2008–2009 viis Euroopa Poliitikauuringute Keskus läbi hindamise 2000.–2006. aasta ühtekuuluvuspoliitika juhtimise ja rakendamise teemal. Meie uuring tegi kindlaks mitmed olulised arengusuunad:

- Võis märgata tõendeid laiemal partnerluse kohta.
- Programmide kavandamise protsess tugines tavaliselt vähemalt teatud osas analüüsile, strateegilisele mõttevahetusele ja partneritega konsulteerimisele ning kasutas järjekindlalt eelhindamist.
- Järelevalvele pöörati rohkem tähelepanu, kuigi süsteemide tõhususes ja saadud teabes võis vahetevahel kahelda.
- Suuremat rõhku pöörati finantsjuhtimisele, kontrollimisele ja auditeerimisele, ennekõike seoses uute rakenduse määruste täitmise korraga, ning rahavoogude põhjalikumale jälgimisele, et vältida automaatset kohustustest vabastamist.
- Hindamiskultuuri väljaarendamisele aitas kaasa vahehindamise ja ajakohastatud vahehindamise nõue; viimatinimetatut kasutati eeskätt 2007.–2013. aasta strateegia ettevalmistamisel. Paljud liikmesriigid võtsid ette oma hindamised.

Need arengud ei olnud siiski üleüldised. Seega tekib küsimus, miks ei suutnud või ei soovinud paljud korraldusasutused pärast 15.–20. aastat ühtekuuluvuspoliitika juhtimise kogemust kasutada ELi juhtimise ja rakendusprotsesside potentsiaali ära täiel määral. Kas selle põhjuseks on välised tegurid või sisepinged?

Kui te saaksite selle poliitika juures midagi muuta, siis mis see oleks?

Struktuurifondide haldamisel tuleb taas üles leida „poliitilise missiooni“ meel, millest osa on möödunud aastakümnel kaotatud. Paljud programmid on olnud liigselt hõivatud rahaliste vahendite kasutamisega, lastes projektide kvaliteedil selle arvelt kannatada. Märkimisväärseid haldusressursse on pühendatud aruandluse, järelevalve ja finantsjuhtimissüsteemide peale eesmärgiga tagada ennekõike pigem õigusnormidele vastavus, kui kasutada neid programmi juhtimise vahenditena. Finantskontrollile ja auditeerimisele tuleb pühendada üha enam aega.

Üks kõige negatiivsemaid tagajärgi on see, et poliitika sidusrühmad hakkavad selles poliitikas pettuma ja oma lootusi kaotama. On isegi juhtumeid, kus abisaajad hoiduvad halduskoormuse tõttu ELi rahastamise taotlemisest.

Tihti öeldakse, et ühtekuuluvuspoliitika rakendamismeetod kujutab endast lisaväärtust. Kas selle kohta on olemas tõendeid?

Tahtsime oma hindamise raames teada, kas on olemas tõendeid teatud „ülekandumiste“ kohta struktuurifondidest liikmesriikide siseriikliku poliitika juhtimissüsteemile. Sellele viidatakse tihti kui lisaväärtusele ja see teema on aruteludel vaidlusi tekitanud. Siinkohal saame me anda üheselt mõistetava vastuse – struktuurifondide rakendamise kogemus on mõjutanud (enamasti positiivselt) liikmesriikides siseriikliku poliitika juhtimisel kasutatavaid menetlusi ja tavasid. Selline muutus sõltub aga siiski aktivistlikest „poliitika algatajatest“ ja tugevast poliitilisest pühendumusest.

UURI LÄHEMALT:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/expost2006/wp11_en.htm

” Struktuurifondide rakendamise kogemus on mõjutanud (enamasti positiivselt) liikmesriikides siseriikliku poliitika juhtimisel kasutatavaid menetlusi ja tavasid. ”

AJAVAHEMIKU 2000–2006 EESMÄRKIDE 1 JA 2 JÄRELHINDAMINE – ESMASED TULEMUSED

Ühtekuuluvuspoliitika mõju ajavahemikul 2000–2006 on hinnatud erinevatest vaatenurkadest, kasutades erinevaid hindamismeetodeid. Kõik need erinevad osad annavad kokku sobitades ülevaate ühtekuuluvuspoliitika mõjust aastatel 2000–2006. Seda:

- ühest küljest makromajanduslike mudelite, haldusandmete ning juhtimis- ja rakendussüsteemide analüüsi kaudu ning
- teisest küljest temaatilise poliitikavaldkondade jaotuse kaudu, mis toob välja valdkonnad, millesse ERF ja Ühtekuuluvusfond on panustanud kõige rohkem.

Ühtekuuluvuspoliitika mõju ajavahemikul 2000–2006

Ühtekuuluvuspoliitika mõju toetub seda ringi ümbritsevatele elementidele:

- Mõju SKPle ja tööhõivele,
- Panus keskkonnaeesmärkidesse ja tasakaalustatud ruumilisse arengusse,
- Tulemused põhivaldkondades,
- Panus suutlikkuse tõstmisse ja üksteise poliitikast õppimisse kõigi liikmesriikide vahel,
- Näited headest tavadest.

MAKROMAJANDUSLIKUD MÕJUD

- Kaks mudelit (HERMIN, QUEST) võimaldavad stimuleerida ühtekuuluvuspoliitika pikaajalisi mõjusid SKPle, tööhõivele ja põhivarale eesmärgi 1 piirkondades.
- SKP suurenemine võrreldes olukorraga 2009. aastal ilma ühtekuuluvuspoliitikata (QUESTi tulemused):
 - + 0,61 % Saksamaa
 - + 5,0 % Poola
 - + 9,5 % Hispaania
 - + 15,7 % Portugal
- Mõju tööhõivele võrreldes olukorraga 2008. aastal ilma ühtekuuluvuspoliitikata: + 819 000 isikut (HERMIN).

TRANSPORT

- ERF kaasrahastas 24 % kiirteede laiendusi ELis tuues kaasa teedevõrgu märkimisväärse arengu.
- 13 % kõigist uutest kiirraudtee liinidest Euroopas olid ERFi kaasrahastatud.
- Ühendveod ja linnatransport, piiriüleised ühendused ja raudtee vajavad suuremat tähelepanu.

ETTEVÕTLUSE TOETAMINE

- VKEd on ERFi ettevõtlusele suunatud toetuse peamine sihtrühm (83 % vahenditest). Kaudsete vahendite suurem kasutamine – äriteenused, klasterite toetamine, võrgud.
- Loodi vähemalt 638 000 brutotöökohta.
- Ida-Saksamaal läbi viidud juhtumiuuring esitas veenvaid tõendeid selle kohta, et otsene investeeringutoetus suurendab tootmistegevust ja investeerimist.

STRUKTUURIMUUTUSED JA ÜLEILMASTUMINE

- Rajasõltuvusi võib muuta pikaajaliste, täpselt määratletud regionaalpoliitikatega. Eesmärgi 2 programmid on kõige tõhusamad, kui need tugevdavad piirkondlikke poliitikaid ja ei püüa saavutada lisaeesmärke.
- ERFi panus on kõige tõhusam siis, kui sekkumine keskendub innovatsioonile ja rahvusvahelisele tegevusele.

JUHTIMIS- JA RAKENDAMISSÜSTEEMID

- EL 10 suutis rakendada süsteemid, millega kasutada vahendeid õigesti: märkimisväärsed edusammud aja möödudes ja positiivsed ülekandumised riiklikele haldussüsteemidele.
- Nii EL 10 kui ka EL 15 riikidel on vaja suuremat keskendumist tulemustele.

KESKKOND JA KLIIMAMUUTUSED

- Aastatel 2000–2006 kulutati keskkonnaga seotud sekkumistegevusele 25,5 miljardit eurot.
- Veel 14 miljonit inimest said ühenduse kaasaegsete veevarustussüsteemidega; veel 20 miljonit inimest said ühenduse reovee puhastusega – ERFi toetuse abil.
- Euroopa Komisjon peab selgesõnaliselt sätestama, et ELi keskkonnanõuete täitmine on ühtekuuluvuspoliitika eesmärk isegi siis, kui see ei vii lühiperspektiivis majanduskasvuni.

MAAELU ARENG

- ERDF panustas märkimisväärselt maapiirkondade arengusse nii eesmärgi 1 kui ka eesmärgi 2 piirkondades.
- Ühtekuuluvuspoliitika peaks muutma oma panuse maapiirkonna elanikele rohkem nähtavaks.

SOOLINE VÕRDÕIGUSLIKKUS JA DEMOGRAAFIA

- Demograafia – olgugi, et see ei olnud programmi-perioodi alguses prioriteediks, hakkasid piirkonnad asjaomaseid projekte toetama.
- Hindamise tulemused näitavad, et soolise võrdõiguslikkuse horisontaalseks prioriteediks seadmisest ei piisa, kõige parem oleks seda toetada kindlate konkreetsete tegevustega. Horisontaalsete prioriteetide arvu tuleks piirata piirkondade jaoks asjakohaste prioriteetidega.

UUS METROOSÜSTEEM

Selles Panorama numbris käsitleme nelja Euroopas asuvat projekti, mida on hinnatud ja mis annavad eeskuju heade tavade poolest regionaalpoliitika neljas prioriteetses valdkonnas.

ATEENAS

Sõnade „Ateena” ja „transport” koos mainimine on kahvatuma pannud isegi need inimesed, kes seda linna siiralt armastavad, kuid nüüd on linn valmis unustama selle maine.

Alates 1965. aastast kuni 1983. aastani kahanes ühistranspordi kasutavate inimeste hulk peaaegu poole võrra, langedes 973 miljonilt 510 miljonile – samal perioodil tõusis väga järsult autoomanike arv. Tagajärjeks olid ummikud, reostus ja rahvatervisega seotud probleemid. Lahendus – uus metroosüsteem.

Kiirem ja keskkonnasäästlikum transpordisüsteem

Linnale metroosüsteemi ehitamise laiaulatuslik projekt, mis kätkes endas tehnilisi komplikatsioone alates maavärinatest kuni arheoloogiliste leidude säilitamiseni, algas 1992. aastal. Enne seda liiklesid inimesed peamiselt bussidega ja pidid seisma samades ummikutes nendega, kes kasutasid autosid. Kui esimene etapp jõudis lõpule, hakati alates 2004. aastast ehitama lisaliine. Kokkuvõttes ehitati 30 km metrooteid, mis aitasid 2007. aastal pea 200 miljonil inimesel teha oma igapäevaseid käike ja muutsid maapealse liikluse vähem intensiivseks. Kui mõelda, et iga päev liikleb Ateena metrooga 650 000 inimest, siis on selge, et metroo aitas lahendada liiklusprobleemi Ateena kesklinnas ja ennekõike nendel liiklussuundadel, kus saab kasutada nüüd metroovõrku.

AASTATEL 1994–1999 SAADI ESIMISE ETAPI JAOKS 2,1 MILJARDIT EUROT:

- 50 % sellest tuli ERFilt ja Ühtekuuluvusfondilt
- 39 % Euroopa Investeeringupanga laenudest
- 11 % Kreeka riigilt

LAIENDAMISE JÄRGUS AASTATEL 2000–2006 SAADI 2,2 MILJARDIT EUROT:

- 43 % sellest tuli ERFilt ja Ühtekuuluvusfondilt
- 38 % Euroopa Investeeringupanga laenudest
- 19 % Kreeka riigilt

Hinnangute kohaselt on projekti esimene etapp vähendanud kesklinna sisenevate autode arvu 70 000 võrra, mis kujutab endast 335 000 autoga läbitud kilomeetrit päevas. Attiko Metro SA esitatud hiljutisemate hinnangute kohaselt on lisaliinide avamine kahandanud sõiduautodega läbitud teekondade arvu 120 000 teekonna võrra päevas. Väiksem autode arv tähendab ka paremaid parkimisvõimalusi ja pidevat õhu saasteainete hulga märkimisväärset vähenemist.

Linnas ringiliiklemine on muutunud palju tõhusamaks – hiljutine süsteemi katkestus tõi tiptunnil nendel liiklussuundadel, mida teenindavad metrood, kaasa liiklemisele kuluva aja piknemise 20–25 % võrra.

Infrastruktuuri arendamine koos partnerluse arendamisega

Projekti hindamine tõi esile mitmeid näiteid headest tavadest ja koostööst partneritega, sealhulgas mitmete korraldusasutustega, mis oli eriti muljetavaldav arvestades olümpiamängude tõttu kehtestatud lühikese tähtajaga kaasnenud lisapinget.

Samuti tuli viia läbi arheoloogilisi väljakaevamisi, mis nõudsid seoses leidude säilitamise ja transportimisega tihedat koostööd erinevate organitega nagu Attiko Metro SA, Olümpia Metroo Konsortium ja kultuuriministeerium. Ministeerium teostas arheoloogiliste väljakaevamiste üle järelevalvet, samas kui Attiko Metro rahastas ja koordineeris väljakaevamisi koostöös töövõtjate, ametivõimude ja asjaomaste asutustega.

Kuna projekt oli ühenduses mitme prefektuuriga, siis osales selles suur hulk kohalikke asutusi ja ühistranspordi teenusepakkujad. Kui mõelda õrnade esemete peale, mida tuli saabuvate olümpiamängude poolt kiiresti tiksuma pandud aja eest kaitsta ning keerulistele võrgustikele ja organisatsioonidele, mida tuli koordineerida, siis on projektijuhtidel õigus teatud tööst rahulolu tunda.

Tööhõive ja turismi edendamine

Väiksem liiklemisele kuluva aeg ja väljakaevatud esemete loominguine esitlemine metroojaamades on turistide kohale meelitamiseks teretulnud initsiatiivid – metroo iseenesest muutub Ateena pärandi tutvustajaks. Olgugi et see toob kasu ka turismindusele, ehitati kõnealune metroo ennekõike Ateena elanikke silmas pidades. Linna äärepoolsematele aladele saab nüüd metrooga ja liiklemise lihtsustumise tulemusena on need piirkonnad muutunud väärtustatumaks. Suurele hulgal linnaelanikele on igapäevane liiklemine kujunenud vähem aeganõudvaks.

UURI LÄHEMALT:

<http://www.ametro.gr/page/>

Liikluskoormuse kergendamine Ateenas

CZECHINVEST – TARGA INVESTEERINGU

ALGUS

CzechInvesti kaks põhitegevust on investeerimine ja ettevõtluse arendamine ning see agentuur on pakkunud alates 1992. aastast tasuta teenuseid nii omamaistele kui ka välisriikide äriühingutele. Ta on aidanud kaasa umbes 1200 investeringu tegemisele, mille koguväärtus ulatub ligi 650 miljardi Tšehhi kroonini (26 miljardit eurot).

2004. aastal hakkas CzechInvest suunama Euroopa Liidu toetusi Tšehhis asuvatesse äriühingutesse. Tööstuse ja ettevõtluse tegevuskava kaudu on CzechInvest nendesse äriühingutesse suunanud ligi 350 miljonit eurot.

Kohanemine turuga

ELi piirkondlikest vahenditest 2007. aastal	4,9 miljonit eurot
ja 2008. aastal	5,09 miljonit eurot

Kui CzechInvest keskendus algselt töötleva tööstusega seotud projektidele (autod, elektroonika, kosmoselennundus), siis nüüd tegeleb see peamiselt projektidega, mis on seotud teadus- ja arendustegevuse (tehnoloogiakeskused) ning ettevõtlust toetavate teenustega (klienditoe keskused, finants- ja raamatupidamisteenused).

CzechInvesti suurim projekt on seotud Hyundaiga. Põhja-Moravas on valmimas uhiuus miljard eurot maksev tehas, mis plaanib tööd anda ligi 12 000 inimesele.

Tugeva maine kujundamine

CzechInvestis, mis on omandanud kõige tõhusama vahendusametuse maine Tšehhi Vabariigis, nähakse praegu aruka investeerimise lähtepunkti. Millised on CzechInvesti edu põhitegurid?

- Tšehhi Vabariigis seati mitmel pool sisse piirkondlikud filiaalid – kokku 13 – juhtlausega „kliendile lähemale”. See võimaldas agentuuril pakkuda oma klientidele süsteemselt kõrgetasemelisi teenuseid kõigis riigi omavalitsuslikes piirkondades.
- Tasuta teabetelefoni loomine, mis töötab juba neljandat aastat, oli uuenduslik samm. Selle teenuse raames on vastatud rohkem kui 33 000 küsimusele Euroopa Liidu toetuste teemal.

CzechInvesti tegevjuht Alexandra Rudysarova selgitab: „Tšehhi Vabariik pakub üsna tugevat investeerimisstiimulite paketti. Me suutsime täiendada ELi vahendeid nii, et neid sai kasutada kõige väärtuslikumate teadus- ja arendustegevusega seotud projektide toetamiseks ning investorid kiitsid selle heaks.”

Väljakutsetele vastamine

Üks suurimaid väljakutseid, millega CzechInvestil tuli toime tulla, oli eelarve leidmine, millega palgata töötajad oma uutesse filiaalidesse, kuid neil õnnestus veenda panku laenama neile vajaminevad vahendid. Seejärel tuli leida sobivad töötajad. Sellele kulus kohati kuni kuus kuud. Ideaalis oodati kandidaatidelt äriast tausta, et nad mõistaksid eraettevõtete vajadusi ja suudaksid nendega ühist keelt rääkida.

Eeskujuks seadmine

Piirkondlike filiaalide võrku peetakse väga kõrgetasemeliseks ja see jätkab oma tegevust uue programmiperioodi vältel. Selle aja jooksul toetatakse pealinnast kaugemal asuvaid äriühinguid ettevõtluse ja innovatsiooni tegevuskavast rohkem kui 3,6 miljardi euroga.

Selle lähenemisviisi rakendamisel teistes kontekstides ja teistes riikides on suur potentsiaal – eeldusel, et seda suudetakse juhtida sarnaselt CzechInvestile veenvalt ja kindlakäeliselt.

UURI LÄHEMALT:

www.czechinvest.org

Ettevõtluse edendamine Tšehhi Vabariigis

LAHTI TEADUS- JA ETTEVÕTLUSPARK – SOOME

KESKKONNASÄÄSTLIKU TEHNOLOOGIA KLASTER

Lahti teadus- ja ettevõtluspark sai aastatel 2000–2006:

ERFilt 855 982 eurot

koguvahendid: 2 463 179 eurot

Kunagi rasketööstuse asukohaks olnud Lõuna-Soomes paiknev Lahti sai kõva löögi, kui üks tema suurim turg, Nõukogude Liit, kokku varises. Üks kolmandik linnas valmistatud puit-, metall- ja plasttoodetest oli suunatud teisele poole piiri ning selle turu taandumisega lõppes ka linna jõukuseajastu. Kuid ERFi vahendite abil õitseb linnas, kus varem domineerisid tselluloosi- ja sulatustehased, nüüd keskkonnasäästlikule tehnoloogiale tuginev roheline tööstus. 2000. aastal püüdis majandus ikka veel nende muutustega kohaneda ja töötuse tase püsis piirkonnas 12 % juures.

Kõnealusel pargis asub praegu umbes 120 äriühingut, viiest ülikoolist koosnev konsortsium ja avaliku arengu korporatsioonid. Kuid kust see kõik alguse sai?

Edu saladus

Üks piirkonna arengustrateegia põhieesmärke oli suurendada ja tugevdada äriühingute konkurentsivõimet ning atraktiivsust. Kasutati kahte lähenemisviisi eesmärgiga arendada VKEsid ja nende töökeskkonda ning toetada uusi tehnoloogiaid ja koolitusi. Sel hetkel osutuski vajalikuks ERFi abi. Eespool mainitud prioriteedi raames toetas ERF asjaomaste äriühingute keskkonnaprojekte, et edendada innovatsiooni kaudu ettevõtlust, konkurentsivõimet ja tööhõivet. Toetus hõlmas ka rahvusvaheliste sidemete tugevdamise mõistet.

Uus keskkonnasäästlik ettevõtluspark

Mängu tuli geograafia – Vesijärvi järvel oli potentsiaali teadusuuringute jaoks ning ta tõmbas piirkonnale teaduslikku huvi. 2005. aastal rajati Lahtisse piirkondlik innovatsioonisüsteem.

Piirkonnal on olnud selgelt määratletav ülesanne seoses majandusliku arenguga. Iga piirkondlik nõukogu on defineerinud oma projekti vastavalt kindlatele põhivaldkondadele, kasutades juhisenähtisena piirkondlikku programmi, ning määratlenud vastavalt nendele parameetritele oma pikaajalise strateegia. See võimaldas Päijät-Häme piirkonnal koondada oma tegevus piirkonna tugevatele külgedele.

Pargist lähemalt

Keskonnatehnoloogia alal esirinnas olev teadus- ja ettevõtluspark on keskkonnauuringute, hariduse ja ettevõtluse kohtumispäigaks. See koordineerib keskkonnasäästliku tehnoloogia klasterit, mille ekspertiisi valdkonnad on ringlussevõtt, materjali- ja energiatõhusus ning veepuhastus.

Ülikoolid, äriühingud, arenguorganisatsioonid, rahastamisorganisatsioonid ja omavalitsused saavad kokku, et pakkuda teenuseid ja projekte, mis tuginevad täielikult vajadustele, mida ilmutavad kõiki tegevusi koordineerivad ettevõtted. 12 % omandusest kuulub erasektorile.

Kõik koostööd tegevad isikud panid oma raha kasutusse. Pargi käive oli 2009. aastal 7,2 miljonit eurot, millest ligi 0,9 miljonit (12 %) tuli ERFi vahenditest, 2,7 miljonit eurot teistelt avaliku sektori institutsioonidelt (ministeeriumitelt, Tekesilt jne) ja ESFilt, 1,5 miljonit eurot erasektori sidusrühmadelt ja 2,1 miljonit eurot omavalitsustelt (peamiselt Lahti linnalt).

Töötamine tulevikule mõeldes

Tänu ekspertiisi tugevdamisele ning ringlussevõtu ja jäätmekäitluse järjepidevale rõhutamisele tegeleb piirkonnas praegu enam kui 50 % ettevõtetest keskkonnasäästliku tehnoloogiaga ning materjalitõhususe kasvav tähtsus ja suletud ahelaga traditsioonilised tööstusharud on õigustanud ERFi tugevat keskendumist sellele valdkonnale.

Lahti teadus- ja ettevõtluspargist on saanud Soome juhtiv keskkonnatehnoloogia keskus. Keskkonnasäästliku tehnoloogia klaster on meelitanud kohale mitmeid rahvusvahelisi kiiresti kasvavaid äriühinguid. 2006. aastal kaasas park 70 asutatud äriühingut, 41 inkubaatori ettevõtet ja ligikaudu 200 aktiivset partneräriühingut. Aastatel 2005–2007 investeeriti piirkonda enam kui 30 miljonit eurot ja sinna loodi 170 uut töökohta.

UURI LÄHEMALT:

<http://www.lahtisbp.fi/en>

NAISTE VAJADUSTE SOBITAMINE KOHALIKU MAJANDUSE VAJADUSTEGA SALZBURGIS

Piirkonnas, mille 15 linnapea seas ei ole ainsatki naist, töötas võrdsete võimaluste piirkondliku projektijuhi töö endast keerulist ülesannet. Alates ajast, mil Andrea Schindler-Perner võttis kaheksa aastat tagasi selle töö vastu, on Austrias asuv Lungau maaringkond teinud suuri edusamme.

Kui ta 2002. aastal ametisse nimetati, olid infrastruktuurid, mis võimaldaksid naistel töö ja perekonna vahel tasakaalu luua, nagu näiteks kogupäeva lapsehoidmisteenused, peaaegu olematud. Andmed selle perioodi kohta toonitavad seda puudujääki – tööl käisid vähem kui pooled emadest, teenides üle 30 % vähem kui mehed, ning enam kui 80 % ülikooli lõpetanud naistest lahkusid piirkonnast.

Schindler-Pernerit töökohta, mis loodi tänu Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) kaasrahastamisele, oli mõeldud selle olukorra muutmiseks.

„Algu oli raske,” meenutab Schindler-Perner. „Ma olin ainus naine meessoost otsustajate rühmas ning mul puudus poliitiline võim, töötajad ja eelarve.” Patriarhaalsed struktuurid ei olnud ainus väljakutse – valitses ka täielik teadlikkuse puudumine seoses soolise võrdõiguslikkuse mõistega.

Kuid ta oli otsustanud olukorda muuta. Kahe lapse emana sai ta pärast kooli lõpetamist Lungau piirkonda tagasi tulles kogeda töö- ja pereelu ühitamise raskusi: „Kui mu ema ja mees poleks mind aidanud, ei oleks ma saanud siia jääda.”

Pagitsch Kinderland – päeva- ja aastaringne ettevõttesisene lastehoiuteenus

Liikumapanevaks jõuks ehitusettevõtte Pagitsch lasteaia loomisel oli Schindler-Pernerit sõnul esiteks lastehoiuteenus vajalikkuse mõistmine. Kiiresti kasvav ettevõtte, millel oli sel ajal ligikaudu 160 töötajat, võttis temaga ühendust ja palus temalt abi naiskandidaatide leidmiseks, et katta ettevõtte suurenev tööjõu vajadus selles piirkonnas. Pärast uuringu korraldamist, mis märkis olulise stiimulina ära sobiva lastehoiuteenus olemasolu, käivitati projekt nimega

Pagitsch Kinderland.

Pagitsch Kinderland, mida kaasrahastati nii ERFi kaudu kui ka siseriiklikest vahenditest, avas oma ukseid 2006. aastal, pakkudes kõrgetasemelist lastehoiuteenust 12 kuud aastas, kuus päeva nädalas 16-liikmelisteks rühmadeks jaotatud lastele vanuses 2–14 aastat. Lahtiolekuajad on kindlaks määratud töötavate vanemate vajadusi arvestades.

Ühe rühmaga alustanud lasteaia edu oli nii suur, et 2008. aastal loodi teine rühm. 2009. aastal võttis Pagitsch tööle 11 lastega naist.

PAGITSCH KINDERLANDI RAHASTAMINE

- Projekti kogueelarve üheks aastaks (2006): 105 000 eurot
- ERFi panus: 47 250 eurot (45 %)
- Teised rahastamisallikad:
Salzburgi liidumaa vahendid: 15 750 eurot

Projekt sai mitmeid auhindu võrdsete võimaluste ja ettevõtjate sotsiaalse vastutuse edendamise eest nii Salzburgi liidumaa kui ka Austria föderaalsete majandusministeeriumi käest.

Lungauer Frauen Netzwerk – naiste mõjuvõimu suurendamine võrkude kaudu

Mõistes, et soolise võrdõiguslikkusega tegelevaid naisi ühendavate võrkude loomine võib osutada kasulikuks, hakkas Schindler-Perner korraldama koosolekuid – sündis Lungauer Frauen Netzwerk. Pärast aastapikkust intensiivset ettevalmistustööd taotles võrk edukalt LEADER+ algatuse kaudu toetust.

Võrgul õnnestus ürituste, koolituste, teabevahetuse ja meedias kajastatuse kaudu tugevdada naiste tähtsust otsustusprotsessides ning tõsta üldist teadlikkust soolise võrdõiguslikkuse küsimustes.

LUNGAUER FRAUEN NETZWERKI RAHASTAMINE

- Projekti kolme aasta (2003–2006) kogueelarve: 39 000 eurot
- EAGGF-i panus: 20 670 eurot (53 %)

Kuidas minna edasi

Salzburgi juhtumiuuring näitab, et sooline aspekt võib tuua poliitikas ja kõigis poliitika etappides kasulikke tulemusi regionaalarengule, kui seda toetavad tugevad poliitilised tahet omavad võrdseid võimalusi edendavad asutused. See piirkond saavutas soolise võrdõiguslikkuse küsimustes häid tulemusi mitte seepärast, et sooline võrdõiguslikkus oli seal horisontaalseks prioriteediks seatud, vaid tänu rakendusasutuse loomisele (kahe soolise võrdõiguslikkuse projekti elluviijad). Kas Schindler-Perner on siiani saavutatud tulemustega rahul? „Me liigume õiges suunas, kuid meil on veel pikk tee ees,” ütles Schindler-Perner. Võrdsete võimaluste muutmise selles piirkonnas reaalsuseks nõuab pikaajalist pühendumust.

UURI LÄHEMALT:

- <http://www.lungauerfrauennetzwerk.at/>
- <http://www.pagitsch.at/>

HINDAMINE – MILLISEID MEETODEID KASUTADA?

Meetodite valimine on järgmine otsustav samm pärast hindamise teema ja põhiküsimuste kindlaksmääramist. Meetodid ei ole olulised mitte ainult hindamist tegelikult läbiviiva isiku või ettevõtte jaoks – igal linnavalitsusel, piirkonnal ja riigiasutusel, mis tellib hindamisi, peaks olema vähemalt ülevaade olemasolevatest vahenditest, nende võimalustest ja piiridest. Lisaks on oluline arvestada ka seda, et meetodid erinevad oma tehnilisuse astme ja kulu poolest.

Vajadus kohaldada kõige asjakohasemaid meetodeid oli eriti kiireloomuline, kui regionaalpoliitika peadirektoraadil tuli kujundada välja oma lähenemisviisi ajavahemiku 2000–2006 järeelhindamiseks seoses enam kui 230 eri suuruses 1. ja 2. eesmärgi programmiga 25 liikmesriigis. Selleks, et muuta kvaliteetne hindamine võimalikuks, tuli esmajärjekorras valida peamised sekkumisvaldkonnad ning kohandada küsimusi ja meetodeid vastavalt neile teemadele. Lisaks sellele soodustas teemade valik akadeemikute ja eri valdkondades spetsialiseerunud konsultantide kaasamist.

Oluline on õige hindamismeetodi valimine. Kuid sellist meetodit, mis võimaldaks vastata kõigile küsimustele, ei ole olemas. Meetodid sõltuvad vastust vajavatest küsimustest, andmetest ja kasutajatest. Igal meetodil on oma piirid ja iga meetod võib osutada ebatäpseks ning hõlmata vaid väikest osa meie keerulisest ühiskonnast.

Aruandekohustus – millele me raha kulutasime?

Hea poliitikakujundamine nõuab head aruandlustegevust ja head arvepidamist. Poliitikakujundajad tahavad teada, mida on struktuurifondide toetusega saavutatud (nt kui palju ettevõtteid on oma tegevuse alustamiseks toetust saanud). Praegu kogub enamus programme selliseid andmeid väljundnäitajate näol.

Järeelhindamise esimene ülesanne oli koguda sellist teavet programmide tuntava mõju kohta. See ei ole veel hindamine, vaid esimene alustala ja teave, mida poliitikakujundajad soovisid saada. Hindamisrühmad käsitlesid liikmesriikide järelevalvesüsteemidelt saadud teavet. Peagi ilmnas, et see, üksikprogrammide jaoks tihti väärtuslik teave, sisaldas mitmeid puudujääke, kui oli vaja luua kõiki liikmesriike hõlmavat üldpilti. Vaatlused võimaldasid saada peamiste sekkumisvaldkondade kohta rohkem teavet.

Kvalitatiivsed meetodid: Kas ühtekuuluvuspoliitika programmid vastasid tegelikele vajadustele? Milline on programmidega seotud tegelikkus? Miks toimivad mõned programmid paremini kui teised?

Eraldiseisvad numbrid ei veena maksumaksjaid ja poliitikuid piisavalt selles, et raha sai hästi investeeritud. Seepärast kasutati järeelhindamise juures rohkelt juhtumiuuringuid. Ühtekokku lisati 84 juhtumiuuringut ja 39 näidet headest tavadest. Enamus hindamisrühmi viisid läbi intervjuusid sidusrühmadega, et saada teavet ja kontrollida tulemusi. Sellised kvalitatiivsed uuringud saavad pakkuda mõõdetava mõju kõrval rohkelt lisateavet, mis võib poliitikakujundajatele ja kodanikele kasulikuks osutada, aidates mõista riikliku poliitika kohapealset mõju.

Nende meetoditega püütakse vastata küsimusele, miks osa sekkumisi toovad endaga kaasa mõjusid, nii tahtlikke kui ka tahtmatuid, kelle jaoks ja millises ulatuses. See lähenemisviis ei paku meile üht numbrit, vaid annab meile kirjelduse. See tugineb muutuse teooria (*theory of change*) ideele ja seepärast kutsutakse seda meetodite kogumit ka teoorial põhinevaks mõju hindamiseks.

Kontrafaktuaalse mõju hindamise meetodi katsetamine ERFi programmide jaoks

Kontrafaktuaalne mõju hindamise meetod on sotsiaal- ja loodusteadusteadlaste seas väga laialdaselt levinud ja tunnustatud meetod, mida ei ole ERFi programmide hindamisel laiemalt kasutatud. Kontrafaktuaalsete meetodite põhiidee on leida vastus küsimusele: mis oleks juhtunud, kui sekkumist ei oleks toimunud?

Kuna regionaalarengu programmid ei tegele kontrollitud väärtustega nagu füüsika ja keemia eksperimendid, siis on kontrollrühmade loomine ainus võimalus sellele küsimusele ligilähedase vastuse andmiseks. Näiteks ettevõtete loomist toetava programmi puhul on oluline võrrelda avalikest vahenditest toetust saanud ettevõtete arengut sellist toetust mittesaanud ettevõtete arenguga. Parimal juhul (ühtekuuluvuspoliitika puhul harva tekkival juhul) on seda võimalik teha valides suure hulga taotluse esitajate seast juhuvaliku meetodil välja abisaajad.

Hästi teostatud aruandlus tähendab head poliitika kujundamist

ÜLEVADE HINDAMISE MEETODITEST KOOS NÄIDETEGA

KONTRAFAKTILINE MÕJU HINDAMINE

Kas programm toimib?

- Juhuvaimiga kontrollkatse
- Diferents-diferents hinnang
- Katkendlik kavandamine
- Statistilise sobitamise meetodid
- Instrumentmuutuja meetod

TEORIAL PÕHINEV HINDAMINE

Miks programm toimib?

- Abisaajate küsitlus
- Juhtumiuuringud, intervjuud
- Realistlik hindamine
- Kaasav hindamine

MUDELITE LOOMINE

- Makromajanduslikud mudelid (nt HERMIN, QUEST)
- Sektoripõhised mudelid (nt TRANSTOOLS)
- Sisend-väljund analüüs
- Sotsiaalse arvepidamise maatriksid

ALTERNATIIVIDE HINDAMINE

- Kulude ja tulude analüüs
- Kulutasuvuse analüüs
- Multikriteeriumite analüüs
- Kontingendi hindamine

On olemas teisigi kontrollrühma moodustamise tehnikaid (nt diferents-diferents hinnang, statistilise sobitamise meetodid). Paljusid neist katsetati uurimuses ettevõtete investeeringutoetuse kohta Saksamaal eesmärgi 1 piirkonnas. Uuring näitas, et see vahend tõi toetatud ettevõtetesse lisainvesteeringuid. Põhjusliku tõlgenduse andmine nendele erinevustele, mis tuginevad empiirilistele tõenditele ja mõningatele oletustele, näib usaldusväärne.

Mudelite loomine – üldisem arusaamine

Kõik eespool mainitud meetodid käsitlevad programmide tulemusi suhteliselt kitsas tähenduses. Need ei suuda hõlmata majandust tervikuna, sealhulgas ka programmi ja majanduse vastasmõju. Sellele küsimusele aitavad vastust leida mudelid. Nende eesmärk on kopeerida kogu majandussüsteemi peamisi mehhanisme, millest koosneb ühe piirkonna või rahvusriigi majandus. Mudel võib näiteks küsida seda, kas ettevõtlusega alustamise toetused on ka tegelikult uusi töökohti loonud või on lihtsalt toetust mittesaanud ettevõtted turult välja tõuganud.

Järelhindamine kasutas eesmärgi 1 piirkondadega seoses kaht makromajanduslikku mudelit – HERMINit ja QUESTi. Nende simulatsioonid annavad ülevaate ühtekuuluvuspoliitika mõjust sisemajanduse koguproduktile, tööhõivele ja majanduse põhikapitalile.

Mudeleid võib piirata ka ühe sektoriga. Selle hindamise raames katsetasid regionaalpoliitika peadirektoraat ja komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskus transpordisektori mudelit (TRANSTOOLS).

Mudelite põhjal saadud tulemusi kasutades on oluline meeles pidada seda, et mudelid on tegelikkuse lihtsustused olenemata sellest, kui kõrgetasemelist matemaatikat neis kasutatakse.

Mudelite juurde kuuluvatest lihtsustustest ja oletustest tuleb kasutajatele selgesõnaliselt teada anda, sest vastasel juhul võivad need jätta eksliku mulje nende täpsusest.

Võistlevad alternatiivid – mida me sellisel juhul teeme?

Poliitikakujundajatel tuleb tihti silmitsi seista olukorraga, kus alternatiivsed projektid või programmid rahastamise pärast konkureerivad. Sellises olukorras on kõige tõhusam meetod kulude ja tulude analüüs. See aitab otsustada avalike projektide üle, kaaludes projekti kõiki kulusid ja tulusid ning võrreldes saadud tulemusi mõne alternatiivse projektiga. Selleks et muuta taoline võrdlemine võimalikuks, väljendatakse kulusid ja tulusid rahaliselt. Regionaalpoliitika peadirektoraat testib praegu selliste analüüside kasulikkust lõpetatud projektide peal, mida toetati Ühtekuuluvusfondi poolt aastatel 2000–2006.

Kuidas edasi tegutseda?

Euroopa Komisjon üksi ei saa esitada kõiki tõendeid ühtekuuluvuspoliitika tulemuste kohta. Seepärast julgustab ta liikmesriike kasutama oma hindamises rangemaid meetodeid. Mida rohkem meil on hindamisi, mis annavad usaldusväärseid tõendeid poliitika erinevate aspektide kohta, seda paremini suudame me luua ülevaate poliitika üleüldisest tulemuslikkusest.

Kokkuvõttes puudub siit igasugune maagia, piisab meetodist, et saada lihtsal moel teada, kas ühtekuuluvuspoliitika programmid olid edukad või mitte. Vaid hulgale meetoditele tuginevad hindamised saavad anda tõestusmaterjali edu kinnitamiseks.

LISATEABE SAAMISEKS VAADAKE EVALSEDI MEETODITE KÄSIRAAMATUT:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/evalsed/sourcebooks/method_techniques/index_en.htm

HINDAMINE TUGEVDAB

ÜHTEKUULUVUSPOLIITIKAT

Hindamine on ühtekuuluvuspoliitika lahutamatu osa tipust rohujuuretasandini. Poliitika eelarve üle otsustades peavad Euroopa juhid arvesse võtma eesmärgid ja sihte nii liikmesriikide, piirkondade kui ka viimaks projekti tasandil. Igal tasandil kindlaksmääratud selged eesmärgid ja sihid suudavad tõendada projektide panust Euroopa majandus-, sotsiaal- ja piirkondliku arengu eesmärkide saavutamisel. Hindamine võimaldab seada eesmärgid ja ühtlasi ka näha, kas need eesmärgid on täidetud.

Programmide hindamise eest vastutavad piirkonnad ise ja see võimaldab piirkondadel näha, kas nad tegutsevad vastavalt kavale ja kui ei, siis viia oma tegevuses läbi vajalikud muudatused. Aastatel 2007–2013 on piirkondlikel ja siseriiklikel asutustel suur vabadus otsustada, mida nad hindavad ja millal. Peamine on see, et hindamised oleks kujundatud nende vajadusi rahuldama – kui piirkondadel on tulemusi vaja, siis seda suurema tõenäosusega nad neid ka kasutavad.

Seoses sellega selgitavad programmi koordinaatorid neljast ELi piirkonnast, Prantsusmaalt, Poolast, Saksamaalt Nordrhein-Westfalenist ja Austriast, kuidas hindamine aitab neil edendada tõhusaid programme, mis vastaksid ühtekuuluvuspoliitika eesmärkidele.

PRANTSUSMAA

Regionaalarengu poliitika on Prantsusmaal traditsiooniliselt olnud tsentraliseeritud. Viimase 20. aasta jooksul on siseriikliku planeerimise lähenemisviis arenenud detsentraliseerimise ja kohalikele ametivõimudele suurema vastutuse andmise suunas. Lisaks sellele on alates 2000. aastast näha püsiv tahe parema koordineerimise järele ERFi programmide ja *Contrats de plan Etat-Région*'ide (CPERide) vahel, mis on Prantsusmaal 1980. aastatel rakendatud detsentraliseerimispoliitika riiklikud-piirkondlikud programmid.

Selle sihi saavutamisele kaasaaitamiseks ühtlustati riiklikud-piirkondlikud programmid seitsmeaastase ERFi programmide programmiperioodiga (2000–2006). Eesmärgiks oli edendada tihedamat koostööd ning suurendada kodumaiste ja Euroopa fondide võimendavat mõju. Selle perioodi jooksul kujutas hindamine endast lisaväärtust samuti riiklikele-piirkondlikele programmidele, juurutades nii riiklikes kui ka piirkondlikes ametiasutustes uusi tavasid, nagu vahehindamine ja tugevam hindamiskultuur. Sidusus ERFi programmidega suurenes praeguse perioodi jooksul veelgi nii eelhindamise rakendamisega

DATAR on riiklik organ, mis vastutab ruumilise planeerimise ja regionaalarengu poliitika eest Prantsusmaal ja annab suuniseid siseriikliku strateegia määratlemiseks. See vastutab nii nimetatud protsessi kui ka ERFi programmide ja CPERide koordineerimise ja hindamise eest, soovib metoodikaid ning teostab siseriiklikke temaatilisi hindamisi. Piirkondlikul tasandil vastutavad järelevalve ja hindamise eest prefektuurid koostöös piirkondlike omavalitsustega (välja arvatud Alsace'i piirkondlik ametiasutus, kellele see roll anti).

riiklike-piirkondlike programmide raames kui ka ühiste piirkondlike hindamiskomiteede loomise ning ERFi programmide ja CPERide ühiste hindamiste algatamise kaudu.

Institutsiooniliste vastutuste keeruka jaotuse tõttu piirkondade ja riikliku tasandi vahel kujutab riiklike ja piirkondlike programmide järelevalve endast tõelist väljakutset. Enne 2000. aastat kasutasid piirkonnad oma isiklike järelevalvesüsteeme, mis ei olnud alati vastavuses riikliku tasandi järelevalvesüsteemiga, muutes piirkonniti kogutud andmete kokkukoondamise võimatuks. Ajavahemikul 2000–2006 võeti kasutusele PRESAGE – ERFi kaasrahastatud programmide finantsjärelevalve süsteem. Seoses hindamistegevusega laiendati seda süsteemi praeguse perioodi CPERide järelevalvetegevuse hõlmamiseks. Vaatamata sellele, et järelevalves nähakse tihti halduskoormat, oli see kasulikuks õppevahendiks nii projektipartnerite kui ka piirkondlike ametiasutuste jaoks.

POOLA

Enne 2004. aastal ELiga ühinemist seisis Poola silmitsi raske ülesandega ehitada tühjalt kohalt üles süsteemid, millega hinnata investeerimisprogrammide mõju. Koos teiste riikidega tuli enne mis tahes hindamise algust seada sisse institutsionaalsed struktuurid ja määrata ära institutsionaalne suutlikkus. See eesisev ülesanne paistis olevat ääretult suur. Praegu muutub siseriiklik hindamisüksus järjest tugevamaks ja algselt vaid programmide kontrollimise kohustust kujutanud tegevusest on kujunemas avaliku halduse valdkonnas kaasaegse juhtimise eeskujud.

UURI LÄHEMALT:

<http://www.datar.gouv.fr/>

Esimesed sammud sellel teel tehti 2004. aastal intensiivsete pingutuste näol luua jõulised institutsioonid ja koolitada ametnikke hindamistehnikate osas. 2006. aastaks oli selles valdkonnas tehtud ära piisavalt suur hulk tööd, et viia lõpuni ajavahemiku 2007–2013 programmide eelhindamised ja küsida ulatuslikumaid küsimusi selle kohta, kuidas hinnata mõju, kes peaks selle eest vastutama ja kuidas levitada oma avastuste tulemusi kõige paremini. Praeguseks kujutab hindamine endast üldpildis kestvat integreeritud uurimist ja andmete kogumist eesmärgiga näidata üksikprojektide tegelikku majanduslikku mõju ning regionaalarengu programmide laiemaid horisontaalseid eesmärke.

Olles lühikese ajaga palju saavutanud, suhtuvad Poola hindajad entusiastlikult oma teadmiste jagamisse ja edusammude tempo säilitamisse. Kõnealused isikud on pühendunud oma töö tulemuste avaldamisele ja levitamisele üldsusele juurdepääsetavate konverentside, veebisaitide, aruannete ja andmebaaside kaudu. Koolitused seoses hindamismenetluste ja tehnikate parandamisega on jätkuvalt nende töö keskmes. ELI-poolne rahastamine on kinnitanud, et hindamisprotsessi saab nii uute koolitusvõimaluste kaudu kui ka selle valdkonna teadusuuringute jaoks vahendeid eraldades jätkuvalt arendada. Seda täiendab välis ekspertide ja tiheneva rahvusvahelise koostöö kasutamine. Taoline võimas vahendite ja ambitsioonide kombinatsioon toob kaasa selle, et Poolas läbiviidav hindamine saavutab kiirelt kadestamisväärse maine.

UURI LÄHEMALT:

Poola

<http://www.mg.gov.pl/English>

Taastuvate energiaallikate rahastamine Réunioni saarel

” Algselt vaid programmide kontrollimise kohustust kujutanud tegevusest on kujunemas avaliku halduse valdkonnas kaasaegse juhtimise eeskuju. ”

NORDRHEIN-WESTFALEN SAKSAMAAL

Saksamaa pikaajaline programmide järelevalve kogemus annab kindla aluse praegu jälgitavatele järjest ulatuslikumatele näitajatele. Nordrhein-Westfaleni programmi hindajad püüavad saada finants- ja tööhõive andmeid kõrvutades ülevaadet regionaalarengu mõjust. See võimaldab mõista, kuidas panustab rida projekte töökohtade loomisesse, innovatsiooni, uute ettevõtete loomisesse ja erialase koolituse võimalustesse.

Kui vaadata lisaks sellele horisontaalseid eesmärke, mõõdab hindamisprotsess ka keskkonnakasu ja võrdseid võimalusi. Nordrhein-Westfaleni majandus- ja energeetikaministeeriumi korraldusametuse juht Martin Hennicke on veendunud, et pidev järelevalve ja hindamine on läbipaistvuse, tõhususe ja tulemuslikkuse alus.

Iga projekti ettepanek peab esitama üksikasjaliku põhjenduse rahastamise kohta, võttes arvesse eeldatavat majanduslikku, sotsiaalset ja keskkondlikku kasu. Selline põhjalik teave kannab aja jooksul ohtralt vilja, ja mida üksikasjalikum on kavandatud kasu, seda tulusamaks need projektid käimasoleva hindamisprotsessi ja konkreetsete vahe-eesmärkide seadmisel osutuvad.

Mõnede keerukamate programmide, eriti just uusi rahastamisvahendeid hõlmavate programmide puhul viiakse pärast projekti lõppemist läbi põhjalik hindamine. Neil juhtudel vaatavad hindajad nii kvantitatiivseid andmeid projekti tulemuste kohta kui ka kvalitatiivsemaid hinnanguid innovatsiooni taseme ja sotsiaalsete edusammude kohta. Mõnikord kaasatakse neisse ka välised rühmad, et tõsta ekspertiisi taset kindlates valdkondades ja võimaldada mõõdetavamaid edusamme laiemate temaatiliste eesmärkide raames, nagu näiteks kliimakaitse strateegia.

Kõik need aspektid saab nüüd ühendada usaldusväärse ja jõulise hindamisprotsessiga, mis näitab rea meetmete taga oleva raha väärtust ja on tulevaste projektide juhtimise pideva täiustamise aluseks.

UURI LÄHEMALT:

Nordrhein-Westfalen

<http://www.economy.nrw.de/grundsatz/nrwineu/index.php>

AUSTRIA

Austrias osutus seoses hindamisega liikumapanevaks jõuks ELi uus struktuurifondide määrus, mis innustas kasutama avatumat ja loogilisemat lähenemisviisi.

Süsteemne hindamine, mis on protsessipõhiste hindamissüsteemide eeltingimus, nõuab teadmiste vahetamist ja võrgustike loomist, et tagada õpitu jagamine.

Ajavahemikul 2000–2006 loodi uus vahend hindamisprotsessiga seotud teabevahetuse ja kooskõlastamise parandamiseks.

Tegu oli hindamise kooskõlastus- ja tööplatvormiga KAP-EVA, mis rakendati aegsasti, et saada kindlatest kohustuslikest vahehindamistest kasu.

Osana 2003. aasta vahehindamisest hinnati Ülem-Austria teadusuuringutega tegelevat ettevõtet Profactor, keskendudes ettevõtte ELi kaasrahastatud uurimisprojektide piirkondlikule mõjule. Selle protsessi raames käsitleti lähemalt projektide mõju kohalike ja piirkondlike VKEde innovatsioonipotentsiaalile, innovatsioonile suunatud infrastruktuuri arengut ning tehnoloogia edasiandmise parandamist. Olgugi, et leiti mõningast arenguruumi näiteks vähem innovatiivsete ettevõtete innustamisel seoses teadus- ja arendustegevuse oskusteabele juurdepääsuga, kinnitas Profactori hindamine ELi kaasrahastatud projektide positiivset mõju.

Hindamist käsitlevat lähenemisviisi arendati edasi ajavahemikul 2007–2013, luues integreeritud strateegiline järelevalveprotsess STRAT.ATplus. Kvantitatiivse pilootuuringu (vaatlusperiood 1995–2007) tulemuste põhjal sai teha järgmised järeldused: (ajavahemikul 1995–2007) toetatud piirkonnad arenevad tööhõive ja tööturu vaatepunktist paremini ning on teinud rohkem edusamme võrreldes toetust mittesaanud piirkondadega. Detsentraliseeritud aktiveerimisstruktuuride arv ja piirkondlikke abivahendeid vahendavate asutuste loomine on parandanud piirkondade arengutingimusi.

Strateegiline järelevalveprotsess toetab täielikult partnerlusprintsipi ja rõhutab fondideülesest vaatepunktist piirkondlikke strateegilisi arenguid.

UURI LÄHEMALT:

Austria

www.oerok.gv.at

” Saksamaa pikaajaline programmide järelevalve kogemus annab kindla aluse praegu jälgitavatele järjest ulatuslikumatele näitajatele. ”

Profactori projekt näitas ELi-poolse rahastamise kasu

MÕNED KÜSIMUSED ELI UUELE

REGIONAALPOLIITIKA VOLINIKULE

JOHANNES HAHNILE

Millised on teie peamised prioriteedid ELi regionaalpoliitika uue volinikuna?

Esiteks tahan ma öelda, et sellesse ametisse nimetamine on mulle suureks auks. ELi regionaalpoliitika juhtimine – Euroopa integratsiooni üks suurepäraseid edulugusid – on iseenesest suur väljakutse ja ma loodan, et jätkan oma eelkäijate poolt tehtud tööd sama hästi kui nemad.

Minu seisukoht on see, et me peame arendama piirkondlikke majandusi sellisel, et need oleksid teadmispõhisemad, innovatiivsemad ja jätkusuutlikumad. Majanduskriisi ja sellele järgnenud majanduslangus on tabanud kõiki ühenduse piirkondi. Sellel on jätkuvalt tohutu mõju majanduse arengule ja tööhõivele. Investeerides veelgi rohkem piirkondlikke vahendeid teadusuuringutesse, innovatsiooni ja haridusse, saame me toetada oma piirkondades konkurentsivõimet ja innovatsiooni, mis omakorda aitab meil väljuda majanduskriisist endisest tugevamana.

Samuti tuleb meil tagada see, et meie poliitika keskenduks rohkem kui kunagi varem konkreetsete tulemuste andmisele ja töökohtade loomisele. Tänapäeva üha suuremal määral omavahel seotud maailmas toob majanduskasvu saavutamine ühes piirkonnas kaasa tööhõive kasvu teises piirkonnas. Kokkuvõttes kujutavad regionaalsed investeeringud endiselt edusamme kogu Euroopa jaoks.

Te olete lubanud muuta regionaalpoliitika eesmärgid ELi 2020. aasta strateegia põhiaspektiks – kas see on realistlik?

Üks minu peamine siht on tagada ELi ühtekuuluvuspoliitika tihe seotus Euroopa Liidu 2020. aasta strateegiaga. See on olulisim prioriteet. See strateegia määratleb ELi keskkonnaalase, sotsiaalse ja majandusliku arengu raamistiku järgmiseks aastakümneks. Arvestades praegust majanduskliimat, ei ole selle strateegia eesmärkide saavutamine kerge ülesanne. Ühtekuuluvuspoliitika saab olla ja on oma investeerimise integreeritud raamistiku, tõestatud tulemusi toova süsteemi ning kohaliku tasandi vastutusega üks peamisi tulemusi toov valdkond Euroopa 2020. aasta strateegia jaoks.

Te vastutate nüüd ühe suurima eelarve eest Euroopa Liidus – kuidas te kavatsete tagada poliitika mõju korrektse hindamise?

Poliitika, mis on väärt 50 miljardit eurot aastas, kujutab endast kahtlemata suurt hulka raha! Selle investeeringu mõju hindamine ning uurimine, mis toimib ja mis mitte, on eduks loomulikult ülioluline. Ma olen veendunud, et ühtekuuluvuspoliitika peab pöörama suurt tähelepanu tulemustele ning tulemuslikkuse kriteerium peab peegeldama sekkumiste loomu ja poliitika eesmärke.

Selle poliitika poolt on toetatud miljoneid projekte. Need projektid kõnelevad sellest, kuidas ühtekuuluvuspoliitika on toetanud investeeringuid infrastruktuuri, keskkonnatingimuste parandamise, innovatsiooni ja ettevõtluse arengusse ning inimeste oskustesse ja on toonud tegelikku kasu kodanikele kõikjal ELis. Üldsuse teavitamine sellest, mida maksumaksjate rahaga tegelikult on saavutatud, ei ole mitte ainult ülioluline, vaid kujutab endast samuti demokraatliku aruandekohustuse nurgakivi. Seetõttu peame olema täiesti kindlad, et meil on parimad kontrollisüsteemid, mis veenaks maksumaksjat raha mõistlikus kulutatamises.

See nõuab veelgi tugevamat järelevalvet, hindamiskultuuri ja pühendumust partnerluse kaudu õppimisele. Samuti võib osutada oluliseks siduda suurem keskendumine tulemuslikkusele, eesmärkidele ja tulemustele nii stiimulite kui ka kvaliteedi parandamise tingimustega.

Ühtekuuluvuspoliitika teemal on palju arutletud – milline on teie vaatepunkt seoses selle põhiküsimustega?

ELi 2020. aasta strateegia ja eelarve läbivaatamise kontekstis on 2010. aasta mitmeti pöördeline aasta tulevase ühtekuuluvuspoliitika alustalade paika panekuks. Üks minu olulisimaid ülesandeid on 2013. aasta järgse poliitika kujundamine selliseks, et see saaks toetada Euroopa piirkondi seoses uute väljakutsetega ja tuleviku majandusse liikumisel.

Euroopa majandusintegratsiooni kava on mõeldud kõigi jaoks ja seetõttu peab ka ühtekuuluvuspoliitika olema kõikide piirkondade poliitika. Selleks et suurendada poliitika tõhusust, peame me siiski tulevikus keskenduma piiratud arvu Euroopa 2020. aasta strateegiaga kooskõlas olevate prioriteetide toetamisele ning vältima ühenduse rahastamisallikate liigset mitmekesisust ja killustamist. Selle saavutamiseks peame me lihtsustama poliitika eeskirju, keskenduma enam tulemustele ja tegema koostööd kõigil tasandil, et ühendada Euroopa Liidu vahendeid kohalike, piirkondlike, siseriiklike või erasektori eelarvetega eesmärgiga tagada investeeringute võimalikult suur mõju.

Regionaalpoliitika peadirektoraat toetab liikmesriikides ja piirkondades hindamissuutlikkuse arendamist, abistades ja nõustades neid seoses hindamismeetodite ja heade tavadega. Eesmärk on aidata siseriiklikel ja piirkondlikel haldus- asutustel muuta oma hindamised rangemaks ja kvaliteetsemaks. Seda tehakse mitmesuguste töödokumentide, suuniste, hindamisega seotud ürituste ja kahe hindamisvõrgustiku kaudu.

Liikmesriikide hindamisvõrgustik

Liikmesriikide hindamisvõrgustik on koht ühtekuuluvuspoliitika hindamisega seotud küsimuste arutamiseks Euroopa Komisjoni (regionaalpoliitika peadirektoraadi) ja liikmesriikide vahel. Seda võrgustikku juhatab regionaalpoliitika peadirektoraadi hindamisüksus ja selle koosolekud toimuvad kolm korda aastas, et arutada meetodite, heade tavade, hindamistulemuste ja nende kasutamise üle.

Võrgustiku eesmärk on lihtsustada kogemuste ja heade tavade vahetamist liikmesriikide vahel eesmärgiga tugevdada hindamisvõimet kogu Euroopa Liidus. Hindamisvõrgustik koosneb liikmesriikide esindajatest, kes vastutavad ühtekuuluvuspoliitika hindamise eest ja ennekõike Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi projektide hindamise eest.

25.-26. veebruari 2010. aasta koosoleku päevakorras on:

- Riiklikud strateegiaaruanded: ülevaade põhinäitajatest ja hindamise tulemustest
- Põhinäitajad: katseprojekti korraldamine ja teave 2010. aasta aruannete kohta
- Ajavahemiku 2000–2006 eesmärkide 1 ja 2 järelhindamise tulemuste ajakohastamine ja esitlemine regionaalpoliitika peadirektoraadi poolt
 - Struktuurimuutused ja üleilmastumine
 - Transport
 - Keskkond ja kliimamuutused
- Ühtekuuluvusfondi ja ISPA järelhindamise ajakohastamine
- Poola hindamistulemuste esitlemine (ettevõtluse toetuse ja kontrollrühmade kohta)
- Rootsi hindamistulemuste esitlemine ja hiljutine väljaanne püsivõrgustike kohta

Hindamise ekspertvõrgustik

Selle uue algatuse eesmärk on koondada igal aastal kokku kõik olemasolevad andmed ühtekuuluvuspoliitika tulemuslikkusest ja koostada iga liikmesriigi kohta aastaaruanne. Esimesed aruanded avaldatakse 2010. aasta lõpus.

See ekspertvõrgustik alustab 2010. aasta alguses tõendusmaterjali kogumist poliitika tulemuslikkuse kohta ajavahemikul 2007–2013, käsitledes rakenduskavade füüsilist ja rahalist tulemuslikkust. Võrgustik analüüsib liikmesriikides läbi viidud hindamiste raames saadud tõendusmaterjali.

Praeguste eeskirjade kohaselt vastutavad liikmesriigid programmiperioodi vältel läbi viidud hindamiste eest vastavalt nende vajadustele ja prioriteetidele. Viimase paari aasta jooksul on liikmesriigid töötnud välja hindamiskavad ja paljud neist on algatanud hindamisi, mis annavad uusi teadmisi programmide tulemuslikkuse kohta. Hindamise ekspertvõrgustik analüüsib nende uuringute tulemusi igas liikmesriigis.

Selle võrgustiku teine eesmärk on määrata kindlaks hindamisega seotud heade tavade näited (huvitavad meetodid, sobivad andmed jne). Uuringud, mis võivad osutada teiste liikmesriikide jaoks kasulikuks ja huvitavaks, avaldatakse InfoRegio veebisaidi digitaalses raamatukogus, kus kasutajatel on võimalik vastavalt eri kriteeriumidele otsida erinevaid hindamisuuringuid.

Keskendumine 2010. aastal innovatsioonile

Kooskõlas uuendatud Lissaboni strateegiaga toonitab ühtekuuluvuspoliitika vajadust investeerida innovatsiooni, et toetada konkurentsivõimet, majanduskasvu ja tööhõivet Euroopas. Neljandik ERFi 2007.–2013. aasta eelavest, 85 miljardit eurot, on suunatud innovatsiooni edendavatele tegevustele. Selle ekspertvõrgustiku töö annab ülevaate ERFi toetatud meetmetest ja innovatsiooni tasemest igas liikmesriigis.

Kas siseriiklikul innovatsioonipoliitikal on piirkondlik mõõde ja kuidas ERFi programmid panustavad piirkondlikku ja siseriiklikku innovatsioonipoliitikasse? Need on mõned põhiküsimustest, mida eksperdid igas liikmesriigis uurivad. Eesmärk on anda ülevaade sellest, kuidas ühtekuuluvuspoliitika programmid saaksid panustada ELi innovatsioonipotentsiaali parandamisse.

EVALSED

EVALSED on *online*-allikas, mis annab juhendeid selle kohta, kuidas kavandada ja rakendada hindamisi ning kuidas tagada nende kvaliteet. See on loodud peamiselt otsustajatele – ennekõike neile, kes kavandavad ja juhivad hindamisi – ning kujutab endast praktilist töövahendit, mis lihtsustab sotsiaalmajandusliku arengu poliitikaga seotud otsuste langetamist.

See määratleb hindamise osatähtsuse sotsiaalmajandusliku arengu kontekstis, arutleb mitmete viiside üle, kuidas arendada hindamisvõimet ning täpsustab hindamismeetodeid. EVALSED on keskendunud programmide hindamisele. 2007.–2013. aasta püsihindamise ja ajavahemiku 2000–2006 temaatilise järelhindamise kogemus näitab suuremat potentsiaali teemade hindamiseks või sekkumiseks, et esitada usaldusväärseid andmeid. Hiljutisest hindamiskogemusest tulenevalt on EVALSEDi juhendi osa ajakohastatud ja kättesaadav trükitud kujul, eesmärgiga edendada ja parandada hindamise praktikat ELis.

EVALSED KOOSNEB JÄRGMISEST KAHEST OSAST:

Juhend, mis on mõeldud tavakasutajatele ja -lugejatele
2 käsiraamatut, mis on ennekõike mõeldud praktikutele ja neile, kes soovivad edastada või omadada hindamisoskusi

- Meetodid ja tehnikad
- Suutlikkuse suurendamine

Käsiraamatu üldist struktuuri on hiljuti seoses hindamismeetodite ja -tehnikatega ajakohastatud ning avaldatud on uued rubriigid makromajanduslike mudelite ja kontrafaktuaalse mõju hindamise kohta. 2010. aastal on plaanis juhendi ja käsiraamatute osa veelgi põhjalikumalt analüüsida, et neid ajakohastada ja täiendada nende sisu.

Hindamist käsitlev konverents

2009. aasta novembris toimus Varssavis Poolas ühtekuuluvuspoliitika hindamise meetodeid käsitlev konverents teemal „Poliitika hindamine: aruandluskohustuse ja teadmiste jagamise edendamine“. Konverentsi teema oli ühtekuuluvuspoliitika tulemuslikkuse kohta usaldusväärseid tööandeid andvate hindamismeetodite kasutamine. See sündmus tõi kokku 500 osalejat kõigist liikmesriikidest ja kaugemalt, sealhulgas poliitika kujundajaid, siseriiklikul ja piirkondlikul tasandil ühtekuuluvuspoliitika programmide hindamise eest vastutavaid isikuid, hindajaid ja akadeemilise kogukonna liikmeid.

Üks põhisõnumeid oli see, et hindamine peab hõlmama ühtekuuluvuspoliitika mõju ning kujutama endast kaheasuulist protsessi – komisjon üksi ei saa anda tööandeid poliitika tulemuslikkuse kohta ning liikmesriikidel ja piirkondadel on samuti vaja anda hindamise tööandeid. Erinevates sekkumisvaldkondades tuleb kasutada töökindlaid hindamismeetodeid.

Vajadus poliitika tulemuslikkust käsitleva poliitilise mõttevahetuse järele oli pidevalt esilekerkiv sõnum nende kahe päeva jooksul, mil toimusid ettekanded, arutelud ja seminarid konkreetsete hindamismeetodite teemal. See konverents pakkus õigeaegse võimaluse mõnedel Euroopa tipp-poliitikutel ja hindajatel arutleda selle üle, mida komisjon, liikmesriigid ja hindajad peavad tegema, et hindamised panustaks poliitilisse mõttevahetusse. Me tahame tulemuslikku poliitikat ja me tahame olla võimelised selle tulemuslikkust hindamise kaudu tõestama, samas peame me suutma anda kõnealuse poliitika eesmärkidest selget ülevaadet ega tohi koormata kõnealust poliitikat eesmärkide rohkusega üle.

UURI LÄHEMALT:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/evalsed/index_en.htm

Igas Panorama numbris uuritakse projekte juhtivate inimeste vaatepunktist, kuidas kulgeb kahe projekti elluviimine. Vaatleme ERFi rahastatud projektide rohkem ja vähem edukaid külgi, uurime nende probleeme ja jagame lahendusi.

PROJEKT

1

LONGLIFE'IST LÄHEMALT

Faktid ja arvanded

Alates 2009. aasta jaanuarist kuni 2012. aasta jaanuarini investeeriti Longlife'i projekti ligi 2,3 miljonit eurot.

Säästev ehitus

Keskonnakaalutluste arvessevõtmine on muutunud osalt tänu Longlife'i projektile peamiseks elemendiks uute elamute kavandamisel Läänemere piirkonda. Projektiga arendatakse tavasid, innovatiivseid tehnoloogiaid, ühtlustatud protseduure ning suuniseid, eesmärgiga kavandada ja luua jätkusuutliku, energiatõhusa ning ressursse säästva elamu prototüüp.

Protsessi jooksul saadud kogemused võetakse kasutusele Taanis, Saksamaal, Leedus, Poolas ja Venemaal. Eeldatavalt peaks teadmiste jagamine vähendama erinevusi seoses praktikate, tehnoloogiate, protseduuride ja reeglitega ning tooma elamute ehituses kaasa keskkonnasäästlikuma suuna.

ERFi projekti juhtimise telgitagused

Projektijuht Klaus Rückert

Klaus Rückert on kõnealuse projekti juhtiv partner. Töötades kavandamis-, projekteerimis- ja ehitusvaldkonna professorina Berliini Tehnikaülikooli arhitektuuriinstituudis, pidas Rückert oma uurimisvaldkonna laiendamist sellistelt riikidelt nagu Mehhiko, Hiina, Afganistan ja Iraan Euroopasse Läänemere piirkonnani vaid väikeseks sammuks. Ta võttis ette suure ülesande otsida partnereid ja kirjutada edukas projektiettepanek INTERREG IV B programmi raames.

Hiljutine Leedu riiklik püha andis projekti koordinaatorile Maria Kiefelile võimaluse Leedus asuvaid projekti partnereid ja ühinguid selle puhul õnnitleda. Ta selgitab: „Projekti jaoks on väga oluline, et inimesed tunneksid, et neid hinnatakse ja et neid hoitakse asjadega kursis.“ Vajadus kõiki asjadega kursis hoida on väga suur, arvestades erinevates riikides asuvaid partnereid, erinevates valdkondades pädevaid rühmi ja ELi suuniseid tegevuste kohta Läänemere piirkonnas, millest ilmus nüüd neljas väljaanne.

Seega, kui ta esitas projekti eelmisel koosolekul juhtivkomiteele olukorra aruande, mis pani paika ka peamised ülesanded järgmiseks aruandeperioodiks, oli ta väga õnnelik nähes, et kõik soovitud võeti vastu. Aruanne ise ja sellega seotud esitlused saadeti kõigile projekti partneritele. Kiefel ütleb: „Me ei taha, et keegi tunneks end kõrvalejätuna.“

Kui ERFi toetatud Läänemere piirkonna projekti juhtimine peaks muutuma liiga keeruliseks, on Kiefelil sel juhul hindamatud vahendid varnast võtta. „Rostockis asuv ELi ühine tehniline sekretariaat oskab vastata igale minu küsimusele. Nende abi on hindamatu,“ lisas ta.

Kuna tegu on esimese projektiga, mis sai ERFilt toetust esimesel osalemisel eelpool mainitud programmi raames, on projekti juhtidel õigus saavutatu üle uhkust tunda. Ja mis on Kiefeli arvates eduka projekti aluseks Läänemere piirkonnas? „Juhtivate partnerite ja ühise tehnilise sekretariaadi vahel peab valitsema usaldus,“ vastas Kiefel.

Edukad tulemused

Kui projekt kulgeb tõrgeteta, siis keskendub põhitähelepanu oodatud tulemustele. Põhieesmärk on luua tühjalt kohalt kavandatud säästlikuks tunnistatud uus ehitus, mis oleks mõeldud kasutamiseks piirkondlikele ja siseriiklikele ELi organitele, projekteerijatele, ehitusettevõtjatele, arendajatele, äriühingutele ja väikeettevõtjatele. Ja kui üks selline on valmis ja toimib, loodame me luua teisi.

Küsimusele, millised on peamised takistused projekti rakendamisel, vastas Rückert: „Kahtlemata nõuab suuri jõupingutusi 5 erinevast riigist pärit 14 partneri koordineerimine sellise keerulise teema ümber!“ Kiiresti toob ta aga välja selle, et projekti kaaspartnerite kõrge pühendumus on aidanud panna kõik ladasalt toimima.

UURI LÄHEMALT:

<http://www.longlife-world.eu>

Kui eelmises Panorama numbris uurisime lähemalt muusikapargi ja NanoHealthi keskuse projekti, siis käesolevas numbris vaatleme kaht uut projekti – konkurentsivõimeliste tervishoiuteenuste ja Longlife'i projekti, millest mõlemad kaasavad partnereid erinevatest liikmesriikidest.

PROJEKT

2

KONKURENTSIVÕIMELISTEST TERVISHOIUTEENUSTEST LÄHEMALT

Faktid ja arvanded

Alates 2008. aasta jaanuarist kuni 2010. aasta lõpuni on konkurentsivõimeliste tervishoiuteenuste projekti investeeritud veidi alla 1 miljoni euro.

Kaasaegne lähenemisviis tervishoiule

Soome, Iirimaa, Norra, Rootsi ja Šotimaa on Euroopa kõige hõredamini asustatud piirkonnad, kus keskmine rahvastikutihedus on ligikaudu 3,5 elanikku km² kohta. Tervishoiu kohaletoometamine nendesse piirkondadesse on sealset vananevat elanikkonda ja külma kliimat arvestades ammu tuntud väljakutse. Lahendus sellele leiti siiski alles hiljuti.

Seppo Heikkilä unistas varem Põhja-Soome ELi büroo juhatajana Brüsselis töötades koos Pasi Parkkilaga Põhja-Ostrobothnia haiglarajoonist telemeditsiini ja e-tervise teenuse viimisest kaugemal asuvate piirkondadeni. Tänu tema tutvustele ja teadmistele rahastamise valdkonnas tekkiski konkurentsivõimelise tervishoiuteenuse projekt.

Minna Mäkinieni – projekti koordinaator

Projekti kaasati Mäkinieni, et tema eriteadmised projekti koordinaatorina praktiliselt ära kasutada. Tema teaduslik taust, millesse kuuluvad teadusuuringud Oulu Ülikoolis DNA replikatsiooni ja parandamise alal ning hiljem Ühendkuningriigis vähi tekke modelleerimisega tegelemine, aga samuti ka tema teadmised andmetöötluse ja avaliku halduse alal muutsid ta selle ambitsioonika riikidevahelise projekti jaoks ideaalseks. Olles tegelenud selle projektiga kaks aastat, peab ta oma tööd äärmiselt huvitavaks ja stimuleerivaks, vaatamata paljudele tähtaegadele, mida tuleb arvestada.

Ja milline oleks Mäkinieni nõuanne nendele, kes püüavad saada ERFi toetust? „ELi projektide juhtimine võtab palju aega, sest see nõuab ajakasutuse ja kõige muu üksikasjalikku ülestähendamist. Detailidele tähelepanu pööramine tasub aga end ära, kuna aruannete kirjutamine ja valmistumine finantsaudititeks muutub selle arvelt lihtsamaks.“

Projekti juhtimine – millega arvestada?

Majanduslangus on tervishoiusektori jaoks kaasa toonud rahastamisprobleemid ja vajaduse kärpida kulutusi. Kui sellele lisandus hiljutine seagripi epideemia, võis näha, et taolised ootamatud piirangud jätvavad kõnealusele sektorile vähem aega ja raha uute teenuste peale kulutamiseks. Olukorra lahendamiseks

on projekti konsortsium üritanud tagada kõikide inimeste tasustamise vastavalt nende kulutatud ajale. See samm paistab end ära tasuvat.

Mäkinieni on kindel, et kommunikatsioonil on oluline osa enamus ettetulevate takistuste puhul: „E-posti teel teavitamine on küll mugav, kuid see ei ole parim juhtimisvahend. Lisaks kaks korda aastas toimuvatele koosolekutele oleme me korraldanud telefoni- ja videokonverentse.“ Olles kaasanud nendesse suurt pühendumust välja näidanud tippjuhtkonda, on see ka projekti arengu jaoks äärmiselt oluline olnud.

Ükski vahemaa ei ole liiga pikk

Pärast mitmeid ajurünnakuid ja ettevalmistavaid koosolekuid valiti Soome, Norra, Rootsi ja Šotimaa jaoks välja kõige paljulubavamad teenused. Seejärel korraldati Šotimaal Invernessis kontaktide loomise üritusi, viies kokku teenuseosutajad ja katsepiirkonna esindajad.

Soomes

Proovile pandi Rootsi uuendus, mis võimaldas jälgida füsioloogilisi andmeid vahemaa tagant. Kaugkontrollikoti (*Remote Check-up Bag*) nime all tuntud uuendus võimaldab patsientidel lasta kontrollida oma vererõhku, veresuhkru taset, kaalu ja keha rasvaprosenti. Seda kotti saab kasutada ka südamehaigetele patsientidele elektrokardiogrammi tegemiseks. Kõik saadud andmed on veebilehitsejaga kättesaadavad.

Norras

Senja saare väikestel kogukondadel oli üldarstide ametikohtade täitmisega suuri raskusi. Tänu kaugkontrollikotile saavad lähedal asuvad arstid osutada teenuseid Senja saare elanikele.

Rootsis

Mobiilne silmauurimisaparaat võimaldab viia teenuse otse diabeetikute ja glaukoomihaigete ukse ette. Aparaat on treileril ja seetõttu saab seda lihtsalt transportida.

Šotimaal

Teledialüüs (Norra mudel) loob Invernessi peahaigla dialüüsi üksuste ja Wicki maahaigla vahel videoühenduse. See parandab tuge satelliidi vahendusel toimiva öendusala töötajate tööle ja võimaldab viia läbi kaugkonsultatsioone neeruhaigete patsientide, nefroloogide ja teiste spetsialistide vahel, kes asuvad peamiselt peahaiglas.

UURI LÄHEMALT:

www.ehealthservices.eu

2010. AASTA	SÜNDMUS	KOHT
19. aprill	Ühtekuuluvuspoliitika ajavahemikul 2000–2006: mida me oleme saavutanud?	Brüssel (BE)
19.–21. aprill	Viini-Bratislava ELi Doonau piirkonna strateegia teemaline konverents	Viin (AT) ja Bratislava (SK)
10.–11. mai	Ruse ELi Doonau piirkonna strateegia teemaline konverents	Ruse (BG)
20.–21. mai	„Piirkonnad majandusmuutustes“ konverents „Jätksuutliku majanduskasvu loomine“ ja 2010. aasta RegioStarsi auhinnatseremoonia http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/sustainable-growth/home_en.cfm?nmenu=1	Brüssel (BE)
24.–26. mai	Konverents „Piirkondlikud vastused üleilmsetele muutustele: osalejad, institutsioonid ja organisatsioonid“ http://www.regional-studies-assoc.ac.uk/	Pécs (HU)
27.–28. mai	Foorum äärepoolseimate piirkondade teemal	Brüssel (BE)
10.–11. juuni	Constanta ELi Doonau piirkonna strateegia teemaline konverents	Constanta (RO)
21.–22. juuni	Ministrite mitteametlik kohtumine elamumajanduse ja linnaarenduse küsimustes http://www.eu2010.es/	Toledo (ES)
4.–7. oktoober	Avatud uste päevad – Kaheksas Euroopa regioonide ja linnade nädal – „2020. aasta eesmärk: piirkondade konkurentsivõime, koostöö ja ühtekuuluvus“ http://www.opendays.europa.eu/	Brüssel (BE)

Lisateavet nende sündmuste kohta leiate Inforegio veebisaidilt rubriigist Agenda:
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm

Järgmised Panorama numbrid on:

Panorama 34 (2010. aasta suvi) on pühendatud teemale „Terviklik lähenemisviis“.

Panorama 35 (2010. aasta sügis) „Vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemine“ käsitleb selleteemalist Euroopa aastat ühtekuuluvuspoliitika vaatepunktist. Keskendutakse erinevatele teemadele nagu sotsiaalne tõrjutus, vaesus linnades ja tõrjutud kogukonnad, nagu romide kogukond.

Meil on hea meel kuulda Teie kommentaare ja ideid ning kui Teil on meile midagi öelda, kirjutage meile aadressil:

regio-panorama@ec.europa.eu

KN-LR-10-033-ET-C

ISSN 1725-8200

© Euroopa Liit, 2010
Reproduktsoon on lubatud juhul, kui väljaandja on sellest teadlik.

■ Väljaannete talitus

Euroopa Komisjon, regionaalpoliitika peadirektoraat
Üksus B1: kommunikatsioon, info ja seosed kolmandate riikidega
Raphaël Goulet
Avenue de Tervueren 41
1040 Brussels, Belgium
E-post: regio-info@ec.europa.eu
Veebileht: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm